

Kapitalisme en immigratie ¹

Harpal Brar

Marxistische Studies Nr. 76, 2007

Onze generatie is niet de eerste die met massale migratie te maken krijgt. Zo'n 200 miljoen mensen werken buiten de grenzen van hun eigen land, dat is 3 % van de wereldbevolking en het dubbele van 25 jaar geleden. Deze nieuwe migratiegolf – over de verschillende redenen zullen we het later hebben – vooral uit arme, oorspronkelijk door mensen met een donkere huidskleur bewoonde landen naar rijke, door mensen met een lichte huidskleur bewoonde landen, beroert in de VS tot op zekere hoogte maar vooral in Europa hevig de gemoederen. In Groot-Brittannië heerst een hysterie tegen asielzoekers, in Duitsland tegen gastarbeiders, in Oostenrijk tegen immigranten überhaupt enzovoort. Men beschouwt hen als profiteurs, onderkruipers, criminelen, drugshandelaars en steeds meer als terroristen die een gevaar vormen voor de Europese cultuur en stabiliteit.

De vreemdelingenhaat komt in bedekte vorm tot uiting bij de grote burgerlijke partijen, maar andere partijen winden er geen doekjes om. We noemen er enkele: het Front Nationale van Jean-Marie Le Pen in Frankrijk, de Liga Norte van Umberto Bossi in Italië, de Freiheitspartei van Jörg Haider in Oostenrijk, de LPF van wijlen Pim Fortuyn in Nederland, het Vlaams Belang van Filip Dewinter in België, de Dansk Folkeparti (Deense Volkspartij) van Pia Kjaersgaard in Denemarken, de Fremskrittspartiet (Vooruitgangspartij) van Carl Hagen in Noorwegen en de British National Party van Nick Griffin in Groot-Brittannië.

We kunnen het de gewone arbeider misschien nog vergeven dat hij immigratie ziet als een nieuw en gevaarlijk verschijnsel. Hij krijgt immers niets anders te horen van de leiders van de fatsoenlijke en minder fatsoenlijke racistische burgerlijke partijen. Maar het is belangrijk hem eraan te herinneren dat de emigratie uit de voormalige kolonies en andere arme landen – voor Groot-Brittannië uit de Caraïben en uit India – niet pas na de Tweede Wereldoorlog op gang kwam, hoezeer racistische mythen ook het tegendeel beweren. Het idee dat buitenlandse werkers de nationale cultuur, de stabiliteit en de raciale homogeniteit zouden ondermijnen, is al even absurd als het idee dat de Europese landen zich op een idyllische manier en in volledige isolatie van de rest van de wereld zouden ontwikkeld hebben. In Groot-Brittannië deden zich zo veel volksverhuizingen voor tussen de Romeinse bezetting en de landing van Willem de Veroveraar in 1066, om nog niet te spreken van de eeuwen daarna, dat spreken van een Brits ras pure nonsens is. Zij die beweren af te stammen van de grotmensen uit de Cheddar kloof zijn even zeldzaam als marsmannetjes.

Kapitalisme en migratie

Niettemin is systematische en massale migratie uniek voor het kapitalisme. Het zich ontwikkelende kapitalisme dwingt de arbeider fysisch of economisch te verhuizen van het ene deel van het land naar het andere, van het ene land naar het andere, van het ene

continent naar het andere en veroorzaakt op die manier binnenlandse en internationale migratie. Eerst was er de slavenhandel – de eerste gedwongen, grootschalige en wreedaardige migratie van arbeid in de geschiedenis. Dertig miljoen Afrikanen werden als slaven verscheept naar de Nieuwe Wereld. Elf miljoen overleefden de overtocht. Jamaica en de rest van Brits West-Indië veranderden in koloniale werkkampen ‘...in een handel zo voordelig voor het land’, zoals de Engelse minister van Buitenlandse Zaken het in 1774 verwoordde.

De hele koninklijke familie en de grote ‘Whig’-families [2](#) verdienden fortuinen aan deze miserabele handel in mensenvlees, die zij vervolgens investeerden in de aanleg van kanalen en de uitbating van kolenmijnen.

Op een lijst uit 1720 van aandeelhouders van de in slaven handelende South Sea Company – de opvolger van de Royal African Company, die in 1698 het monopolie op de slavenhandel verloor – prijkt de meerderheid van de 462 leden van het Lagerhuis en de helft van de leden van het Hogerhuis. De cruciale rol die Groot-Brittannië tussen 1500 en 1800 in de massale verscheping van Afrikaanse slaven speelde, verleende het onder andere een voorsprong bij het opstarten van de industriële revolutie. De verscheping van 30 miljoen slaven over de Atlantische Oceaan was niet alleen een bewijs van de onmenselijke wreedheid van de Britse heersende klasse, maar beantwoordde ook met succes aan de enorme vraag naar arbeidskrachten van het opkomende moderne kapitalisme.

Naast slavernij heeft het kapitalisme ook altijd gesteund op ‘de vrije beweging van arbeid’ – mensen die naar de centra van het zich ontwikkelende of ontwikkelde kapitalisme trekken vanwege de vraag naar arbeidskrachten en om te ontsnappen aan armoede en werkloosheid. Zo worden migratiestromen in het binnenland en tussen landen in gang gezet. De echt grootschalige vrije beweging van mensen op zoek naar een inkomen in zijn huidige vorm begon in de 19 e eeuw. Zo leidden bijvoorbeeld in het Verenigd Koninkrijk de Enclosures – de privatisering van gemeenschapsgronden – tot het gedwongen vertrek van landarbeiders van het platteland naar de stedelijke industriële centra, net zoals de ‘aardappelhonger’ in Ierland grote delen van de arme bevolking richting Groot-Brittannië dwong om in fabrieken, mijnen en bij de aanleg van spoorwegen te werken, of aan de overkant van de Atlantische Oceaan in de VS werk te zoeken. Gedurende heel de 19 e eeuw bestond de hele Britse stedelijke bevolking bijna uitsluitend uit immigranten van de eerste of de tweede generatie, afkomstig van het Britse platteland, uit Ierland en uit Europa. In de jaren 1880 was de helft van de Londenaars niet in de hoofdstad geboren. Het kapitalisme in de VS, Canada, Australië en Argentinië ontwikkelde zich grotendeels op de rug van migranten.

Net zoals kapitaal uit winstbejag van de ene plaats naar de andere en van het ene land naar het andere trekt, zo overwinnen de werkers allerlei obstakels in hun zoektocht naar een inkomen en ontvluchten zij armoede en werkloosheid. De arbeidskrachten ruilen de plaatsen waar het kapitalisme nog niet of maar weinig ontwikkeld is voor de ontwikkelingscentra van het kapitaal. De uitvinding van de stoommachine en in het kielzog daarvan de bouw van stoomtreinen en -schepen maakten zowel interne als externe migratie op grote schaal reëel uitvoerbaar. Tegen 1840 emigreerden gemiddeld 70.000 mensen per jaar uit Groot-Brittannië. In het midden van de jaren 1850 was hun aantal verdubbeld. De meeste emigranten vertrokken naar Canada, Australië, Nieuw-

Zeeland en de VS. Tegen 1871 was GB dan ook een netto exporteur van mensen geworden en op een paar opmerkelijke uitzonderingen na bleef dat zo tot 1990. [3](#)

Europa – een continent van immigranten

Hoewel Europa zich traditioneel beschouwd heeft als een emigratiecontinent, staat buiten kijf dat immigratie een integraal deel uitmaakt van het Europese landschap. Na vijf eeuwen van intra-Europese migratie zijn de Europeanen een tamelijk gemixt volkje. Een kwart van de huidige Fransen heeft een in het buitenland geboren ouder of grootouder; in Wenen is dat 40 %. In de 18 e eeuw, toen de Nederlanders hun dijken bouwden en de veengronden drooglegden, werden arbeidskrachten aangevoerd uit Noord-Duitsland. Spanjaarden legden de Franse wijngaarden aan en de infrastructuur voor de Londense waterbevoorrading en riolering was het werk van de Ieren, die zulks al deden van in het begin van de industriële revolutie. De 19 e -eeuwse plannen van Baron Haussman om Parijs te voorzien van brede boulevards om barricadegevechten zo goed als onmogelijk te maken, werden uitgevoerd door Duitsers en Belgen.

Europa – en niet het Amerikaanse continent, zoals vaak wordt gedacht – was de belangrijkste bestemming van de Italianen in hun emigratie-eeuw (1876-1976). Bijna 12,6 miljoen Italianen vestigden zich in andere Europese landen – een miljoen meer dan in niet-Europese landen. Hoewel de VS de meeste Italianen opnamen – 5,7 miljoen – bleef Frankrijk met 4,1 miljoen niet ver ten achter, terwijl 4 miljoen Italianen uitweken naar het kleine Zwitserland, 2,4 miljoen naar Duitsland en 1,2 miljoen naar Oostenrijk. Sinds de Tweede Wereldoorlog is Europa meer dan 20 miljoen immigranten rijker.

Een ding is duidelijk: in vergelijking met de volksverhuizing van de tweede helft van de 19 e eeuw tot aan de Eerste Wereldoorlog zijn de huidige cijfers zeer laag. In de veertig jaar voor de Eerste Wereldoorlog deed migratie het aantal arbeidskrachten in de Nieuwe Wereld met een derde stijgen en in Europa met een achtste dalen. De immigranten (200 miljoen) maken vandaag iets minder dan 3 % van de wereldbevolking uit, in de 19 e eeuw was dat 10 %.

Europa nam meer dan 20 miljoen immigranten op. Nu is inter-Europese migratie over het algemeen niet controversieel, maar vroeger waren zulke migratiebewegingen dat wel. Ze wekten evenveel beroering als de huidige immigratie van niet-Europeanen naar Europa. Immigrantengroepen kwamen de lokale bevolking uiterst vreemd voor en wekten even grote ontstemming als nu. [4](#)

In de tweede helft van de 19 e eeuw bijvoorbeeld waren de vooroordelen van de Britten tegen Ierse arbeiders even hardnekkig als de huidige vooroordelen in het Verenigd Koninkrijk of in andere imperialistische landen tegen zwarte immigranten. De kapitalistische pers klopte de anti-Ierse gevoelens op tot hysterische hoogten en bij gebrek aan revolutionair leiderschap boden de werkers er geen weerstand tegen. In een brief van 1870 aan Meyer en Vogt beschreef Marx aanschouwelijk het door de burgerij uitgelokte anti-Ierse racisme en nationaal-chauvinisme waarmee de werkende klasse besmet was: 'Elk industrieel en commercieel centrum in Groot-Britannië bezit arbeidersklasse die in twee vijandige kampen verdeeld is: Engelse proletariërs en Ierse proletariërs. De gewone Engelse arbeider haat de Ierse arbeider als een concurrent die zijn levensstandaard omlaag haalt. Ten opzichte van de Ierse arbeider voelt hij zich een

lid van de heersende natie en maakt zodoende van zichzelf een instrument in handen van de aristocraten en kapitalisten van zijn land tegen Ierland, waardoor hij hun heerschappij over hemzelf nog versterkt. Hij koestert zijn religieuze, sociale en nationale vooroordelen tegen de Ierse arbeider. Zijn houding lijkt in alles op die van de 'arme blanke' tegenover de 'nikkers' in de voormalige slavenstaten van de VS. De Ier betaalt hem dubbel en dwars terug. Plots ziet hij in de Engelse arbeider de medeplichtige en het domme instrument van de Engelse heerschappij over Ierland. De heersende klassen wakkeren deze vijandigheid kunstmatig en met alle middelen die hun ter beschikking staan aan: pers, preekstoel, stripverhalen. Deze vijandigheid is het geheim van de machteloosheid van de Engelse arbeidersklasse, ondanks haar organisatie. Het is het geheim waarop de macht van de kapitalistenklasse berust. En die klasse weet dat maar al te goed'. [5](#)

Waarom migreren mensen?

De twee hoofdoorzaken voor migratie zijn vervolging en armoede. Historisch gezien is migratie ontstaan door vervolging. Joden ontvluchtten in het begin van de 20 e eeuw massaal de vervolgingen in tsaristisch Rusland en de fascistische terreur in het Duitsland van de jaren 1930. Palestijnen sloegen op de vlucht na de verovering van Palestina door het zionisme, toen zij met het geweer in de rug van hun rechtmatige grond verdreven werden. De voorbije 15 jaar joegen imperialistische oorlogen en door het imperialisme aangestoken burgeroorlogen en vervolgingen een aanzienlijk aantal Irakezen, Afghanen, Joegoslaven, Somaliërs, West-Afrikanen en bewoners uit het Gebied van de Grote Meren op de vlucht.

Armoede en gebrek ontvluchten en een plek zoeken waar je je brood kunt verdienen is een natuurlijke reactie. Mensen verlaten niet licht hun geboortegrond of het land waar ze zijn opgegroeid. De emigratie van Mexicanen en andere volkeren naar de VS en die van Aziaten, Afrikanen, Afro-Caraïbiërs en andere volkeren naar de VS, Europa en Oceanië zijn van dezelfde orde als de inter-Europese migratiegolven van de 18 e tot de 20 e eeuw en de nog grotere volksverhuizingen van Europa naar Noord-Amerika en Oceanië in dezelfde periode. Deze migranten uit de arme en onderdrukte landen pakken niet zomaar hun boeltje en trekken niet duizenden mijlen ver weg van huis tot in de bakermat van het imperialisme omdat het weer er beter is, of het eten lekkerder of voor het hartelijke welkom dat hen er te wachten staat. Integendeel, zij wagen zich in een vijandige en soms gevaarlijke omgeving omdat ze geen andere keus hebben. Hun enige zonde is dat zij willen voorzien in het levensonderhoud van zichzelf en hun gezin en ze hebben het ervoor over daarom als criminelen beschouwd te worden. De geschiedenis van brutale koloniale roof en imperialistische uitbuiting heeft hun landen van herkomst een erfenis nagelaten van uiterste armoede, ziekte en honger, die nog verergerd wordt door de ongelijke handelsvoorwaarden en de loodzware schuldenlast. De 13 miljoen kinderen die jaarlijks sterven voor zij de leeftijd van 5 jaar bereikt hebben, zijn een sprekende en vernietigende getuigenis van de relatie tussen een handvol rijke imperialistische en onderdrukkende landen en de enorme meerderheid van arme en onderdrukte landen. Deze 13 miljoen kinderen – het equivalent van 2,5 maal de holocaust per jaar – sterven ongezien en vergeten in de armen van hun moeder. De politieke en ideologische

vertegenwoordigers van het imperialisme (dat, het moet maar eens gezegd, de enige auteur was van de holocaust in de Tweede Wereldoorlog), die elk jaar de Duitse holocaust met grootse toespraken herdenken, bewaren een dodelijke stilte over die andere verschrikking, die zich elk jaar op veel grotere schaal in hun eigen systeem voordoet.

Lang geleden groeide het kapitalisme uit '...tot een wereldstelsel waarbij de overgrote meerderheid van de wereldbevolking door een handvol 'ontwikkelde' landen koloniaal onderdrukt en financieel gewurgd wordt.'. Dit handvol plunderaars verdeelt de buit en, tot de tanden gewapend, voeren ze eindeloze oorlogen tegen de onderdrukte landen terwijl ze van tijd tot tijd '...de hele aardbol in hun oorlog voor de verdeling van de buit betrekken'. Het lijkt geen twijfel dat het kapitalisme '...een handvol bijzonder rijke en machtige staten ... [heeft] doen ontstaan die door simpelweg 'couponnetjes knippen' de hele wereld uitplunderen'. [6](#)

Met aan de ene kant deze kolossale concentratie van rijkdom in de imperialistische landen en aan de andere kant de even kolossale concentratie van armoede in de onderdrukte landen, wekt het nauwelijks verbazing dat een aantal mensen uit deze onderdrukte landen de kans grijpen om aan deze uithongering te ontsnappen en hun brood proberen te verdienen in de centra van weelde en concentratie van kapitaal. Dit geldt nog meer in het licht van de schokkende ongelijkheid in de verloning. Het reële loon van een buschauffeur in een rijk imperialistisch land is 15 maal hoger dan in een arm, onderdrukt land. Daarom willen de mensen zo wanhopig graag verhuizen en waarom niet? Niemand die bij zijn verstand is, ruilt een arm land in voor een nog armer land. Toen de Europeanen van het ene naar het andere land, of van het ene naar het andere continent trokken, deden ze dat zonder onderscheid om de armoede te ontvluchten en betere levensomstandigheden op te zoeken. Waarom zou het nu anders zijn? Dat is de reden waarom alle rijke imperialistische landen nu netto ontvangers van immigranten zijn. De drijvende kracht achter deze massale migratiegolf van de arme naar de rijke landen is de ongelijke verdeling van de rijkdom op aarde. Zolang die ongelijkheid blijft bestaan, kan niet verhinderd worden dat mensen de internationale grenzen oversteken, net zo min als de verhuis van mensen binnen de nationale grenzen van de economisch zwakke naar de economisch sterke zones kan tegengehouden worden.

Zij die de vrije beweging van kapitaal en goederen over de internationale grenzen als een natuurwet aanvaarden maar geen oog hebben voor etnische, politieke en nationale grenslijnen en aandringen dat immigratie een halt wordt toegeroepen, zullen bij de te hoop gelopen massa's uit de armere delen van de wereld geen gehoor vinden, want hun wanhoop maakt hen potdoof. 'Voor hen die geen toegang hebben tot de club van rijke mensen is iedere onbemande grenspost, ieder gat in een omheining, iedere voorbij komende trein, auto of boot een belofte van vrijheid en toekomst en zolang er in de Europese periferie chaos en armoede heerst, zullen de burgers van die landen proberen te ontsnappen', zegt Philip Stephens. Hij wijst op de futiliteit van de pogingen de arme desperado's en vervolgd buiten de deur te houden: 'Niets van dit alles zal werken. Verbod heeft immigratie al in handen gelegd van criminele benden. De handel in menselijke ellende wedijvert met de drugshandel als goudmijn voor diegenen die hun fortuin maken aan de duistere kant van de globalisering. De grenzen van Europa zullen

altijd poreus zijn. De ervaring met de drugnetwerken zou de regeringen al lang geleerd moeten hebben dat als er vraag is, er ook aanbod is.'

En hij legt de vinger op de wonde en wijst op het grenzeloze cynisme van 'onze' politici: 'Het doet er niet toe of hun beleid werkt. Perceptie is wat telt. De binnenlandse kiezers moeten ervan overtuigd worden dat hun regeringen hard optreden tegen klaplopers en 'onechte asielzoekers'.'

Imperialisme en immigratie

'Tot de beschreven typische verschijnselen van het imperialisme...', schreef Lenin, 'moet men ook de afnemende emigratie uit de imperialistische landen en de toenemende immigratie (...) naar deze landen uit de minder ontwikkelde gebieden rekenen, waar het arbeidsloon lager is'. [7](#)

Emigratie uit Groot-Brittannië	Emigratie uit Duitsland
1841 242.000	1881–1890 1.453.000
1900 169.000	1891–1900 544.000
	1901–1910 341.000

De migratie in en uit de landen die tegen het einde van de 19 e en in het begin van de 20 e eeuw imperialistisch werden, bevestigen dit. Lenin zegt in Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme dat '...emigratie uit Groot-Brittannië daalt, zoals Hobson vaststelt, sinds 1884: het aantal emigranten bedroeg in dat jaar 242.000, in 1900 169.000. De emigratie uit Duitsland bereikte haar hoogtepunt in de jaren 1880, en wel met 1.453.000 en daalde in de twee volgende decennia tot 544.000, resp. 341.000. Daarentegen steeg het aantal arbeiders die uit Oostenrijk, Italië, Rusland enz. naar Duitsland kwamen. Volgens de volkstelling van 1907 waren er in Duitsland 1.342.294 buitenlanders, onder wie 440.800 industriearbeiders en 257.329 landarbeiders. In Frankrijk zijn de mijnarbeiders 'voor een belangrijk deel' buitenlanders: Polen, Italianen en Spanjaarden'. [8](#)

Op een paar variaties na heeft deze trend zich tot op heden doorgezet. 'In de jaren 1990 werd Europa een immigratiecontinent', zegt de International Organisation for Migration (IOM – een intergouvernementele instelling met zetel in Genève) in haar rapport World Migration 2003: Managing Migration . Het IOM wijst daarmee op een opmerkelijke verandering, namelijk dat Europa net als de VS, Canada en Oceanië een netto-ontvanger van immigranten geworden is. Het aantal immigranten in Europa is sinds de Tweede Wereldoorlog aanzienlijk gestegen. In 1950 herbergde Europa 3,8 miljoen buitenlanders, in 2003 al 20,5 miljoen. Nog eens 10 miljoen waren buiten Europa geboren, maar hadden toen al geen buitenlandse nationaliteit meer. Het aantal is sindsdien blijven stijgen. Tussen 1970 en 1995 stroomden netto 2,5 miljoen buitenlandse arbeiders de VS binnen. Canada nam er 3,4 miljoen op, Duitsland 2,7 miljoen en Frankrijk 1,4 miljoen. In deze cijfers zijn de illegale immigranten niet inbegrepen. Hun aantal wordt geschat op een derde tot de helft van het totale aantal immigranten die de imperialistische landen binnenkwamen. Volgens sommige schattingen zouden de VS alleen al 12 miljoen illegale immigranten herbergen, terwijl in 1999 naar schatting een half miljoen niet-geregulariseerde immigranten naar Europa kwamen – een negenvoudige toename in 6

jaar tijd. In de vijf jaar tot 2003 dienden bijna een miljoen immigranten in de EU een aanvraag tot regularisatie in.

Tegen 2000 bedroeg het bruto aantal immigranten (geboren in het buitenland) 35 miljoen in de VS, 7,3 miljoen in Duitsland, 6,3 miljoen in Frankrijk, 5,8 miljoen in Canada, 4,7 miljoen in Australië en 4,5 miljoen in het Verenigd Koninkrijk. In de vijf jaar tussen 1998 en 2003 verviervoudigde het aantal in het buitenland geboren immigranten in Spanje tot 3 miljoen, dat is 7 % van de 42 miljoen inwoners.

Volgens de Britse volkstelling van 2001 waren meer dan 4,3 miljoen van de 57,1 miljoen inwoners (zonder Noord-Ierland) buiten het Verenigd Koninkrijk geboren, dat is 7,53 % van de bevolking. In 1991 was dat 5,75 %. Het aantal in het buitenland geboren inwoners in het Verenigd Koninkrijk is de voorbije drie decennia bijna verdubbeld en kende een snelle toename in de 10 jaar voor 2001. In de jaren 1971-1981 steeg het aantal in het buitenland geboren inwoners met 360.371, het decennium daarop met 402.245, en de periode van 1991 tot 2001 liet een groei zien van 1,5 miljoen en nam daarmee meer dan de helft van de hele bevolkingstoename voor zijn rekening. De belangrijkste immigratiecentra zijn het economisch florerende Londen en heel het zuidoosten. Bijna een kwart (1,78 miljoen) van de 7,2 miljoen Londenaren is van buitenlandse origine. [9](#)

De netto immigratie naar het Verenigd Koninkrijk bedroeg in de jaren 1980 40.000 per jaar. Tijdens de recessie in 1992 en 1993 vertrokken netto meer mensen en viel dat aantal terug. In 1994-1997 kwam de immigratie weer op gang en steeg tot gemiddeld 60.000 per jaar en tot 133.500 in 1998. Volgens de statistieken van het Britse ministerie van Binnenlandse Zaken – vluchtelingen en bezoekers die uiteindelijk blijvers blijken te zijn inclusief – bedroeg de netto immigratie in de 10 jaar voor 1997-98 gemiddeld 84.000 per jaar, dat is bijna de helft van de toenmalige bevolkingstoename van 1,8 miljoen. In zijn vooruitzichten voor augustus 2000 ging de regeringsactuaris [10](#) ervan uit dat de verwachte bevolkingstoename van 4,4 miljoen tegen 2021 voor de helft van immigratie zou komen. Volgens de Financial Times van 25 oktober 2000 echter 'kwamen in 1998 ongeveer 400.000 mensen legaal het Verenigd Koninkrijk binnen met de bedoeling een jaar of langer te blijven. Andere schattingen suggereren dat nog eens 200.000 het land illegaal binnenstroomden.'

De tewerkstelling steeg in de periode 1994-98 overeenkomstig met 1,4 miljoen. Volgens schattingen namen immigranten daarvan 20-30 % voor hun rekening. In de vijf jaar voor augustus 2000 nam de Britse bevolking toe met bijna 400.000, hoofdzakelijk mensen in de productieve leeftijd. [11](#)

In 1999 kwamen bijna 80.000 mensen naar het Verenigd Koninkrijk, merendeels uit de Filippijnen, India, Australië en Zuid-Afrika. Reken daarbij de 100.000 werkers en hun gezinsleden die de vacatures kwamen opvullen nadat het ministerie van Binnenlandse Zaken in september 2000 de regelgeving om het land binnen te komen om te werken had versoepeld. In 2002 kwamen zo'n 150.000 werkers het land binnen en in 2003 kregen 119.000 buitenlanders een werkvergunning, twee en een halve keer zo veel als in 1993. De meeste van hen waren afkomstig uit Amerika, gevolgd door Oost-Europa en India. De netto immigratie bedroeg in 2003 151.000, de 40.000 asielzoekers niet meegeteld. [12](#) Sinds een aantal Oost-Europese landen in mei 2004 lid zijn geworden van de EU, zochten 290.000 Oost-Europeanen werk in het Verenigd Koninkrijk. De Poolse arbeiders namen 58 % voor hun rekening in de hospitality-industrie [13](#) en 61 % in de catering.

Letten en Litouwers vertegenwoordigden respectievelijk 26 % en 21 % in de landbouw. 75.000 mensen uit de nieuwe lidstaten waren in het derde kwartaal van 2005 in de zorgsector tewerkgesteld. In dezelfde periode lieten 700 onderwijzers en klasassistenten en meer dan 500 artsen en verpleegkundigen zich in het Verenigd Koninkrijk registreren voor werk. [14](#)

Van 1999 tot en met 2003 bedroeg de netto immigratie in het Verenigd Koninkrijk bijna 750.000.

1 % van de in het buitenland geboren immigranten is afkomstig uit Ierland en 1,5 % uit de rest van de EU.

Volgens officiële cijfers van de overkoepelende vakbond Trades Union Congress (TUC), is het buiten het Verenigd Koninkrijk geboren aandeel van de werkende bevolking tussen 1995 en 2002 gegroeid van 7 tot 9 % – vast en zeker een onderwaarding omdat hierin geen illegale arbeiders zijn inbegrepen. Het is algemeen bekend dat in Londen en in veel andere grote steden de catering zonder buitenlandse werkers tot stilstand zou komen. Velen van hen komen trouwens niet in de statistieken voor omdat ze niet over een werkvergunning beschikken.

Asielzoekers

Dan zijn er nog de asielzoekers. Volgens het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties zochten in de jaren 1990 meer dan 6 miljoen mensen asiel in landen met hoge inkomens (dit wil zeggen in de imperialistische landen) – bijna 3 keer zo veel als in de jaren 1980 (2,2 miljoen). De ineenstorting van het Oostblok, het uiteenvallen van Joegoslavië, uitgelokt en aangemoedigd door het Amerikaans en Europees imperialisme en de daaruit voortvloeiende Balkanoorlogen alsook de Golfoorlog, zwingelden de vluchtelingenstroom aan. In 1998 werden in de toenmalige 15 EU-lidstaten 200.000 asielaanvragen ingediend. Dit aantal maakte in 1992, tijdens de oorlog in Bosnië, een sprong naar 676.000. Na een pauze joeg de oorlog in Kosovo het aantal aanvragen weer met 20 % de hoogte in tot 336.000.

In 2001 leidde Groot-Brittannië met 92.000 asielaanvragen, op de hielen gezeten door Duitsland en de VS. Maar in verhouding tot de totale bevolking namen Oostenrijk en Zwitserland een groter percentage op. Hoewel de vluchtelingenstroom naar de imperialistische landen de koppen van het nieuws haalt, komen de meeste vluchtelingen niet in de rijke landen terecht. De armste (onderdrukte) landen in Afrika en Azië nemen de meeste vluchtelingen op: 85 % van alle vluchtelingen in de wereld. Zij dragen de zwaarste last.

In 2001 kwamen de meeste vluchtelingen uit Afghanistan, Burundi, Irak, Soedan, Angola, Bosnië-Herzegovina en Somalië – landen die allemaal het slachtoffer werden van imperialistische oorlogen, genocide en door het imperialisme aangewakkerde spanningen. Maar dat weerhoudt de oorlogsstokers en genocidairs er niet van hun slachtoffers als klaplopers af te schilderen hoewel 'ieder die in een van die landen zou wonen, zou willen ontsnappen'. [15](#)

Hoe dan ook worden de meeste asielaanvragen afgewezen. Alleen al in het Verenigd Koninkrijk werden in 2000 en 2001 150.000 asielzoekers afgewezen. [16](#) Volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) bedroeg het

aantal vluchtelingen in 2000 minder dan een vijfde van de permanente migranten naar Australië, Portugal, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk, Canada, de VS en Frankrijk. Strengere immigratiewetten en controles en de inperking van de mogelijkheden voor legale immigratie door de imperialistische landen hebben de verleidingen voor directe (mensensmokkel) en indirecte (asielaanvragen) illegale immigratie vergroot. Het IOM zegt hierover: 'omdat de vraag naar legale immigratie ver onder het aanbod ligt, proberen veel mensen als vluchteling de nieuwe landen binnen te komen'. In de 2 jaar (2000 en 2001) na de invoering van nieuwe wetten, gericht op de uitsluiting van 'economische migranten', namen de asielaanvragen in het Verenigd Koninkrijk met 50.000 toe in vergelijking met de twee jaar ervoor. In 2000 vroegen 80.000 mensen (98.000 met personen ten laste) asiel aan in Groot-Brittannië, het cijfer daalde in 2001 met 10 % toen 70.000 mensen (88.000 met personen ten laste) asiel aanvroegen en daalde nog sterker in de volgende drie jaar tot op het einde van 2004.

Afgewezen asielzoekers kunnen verdwijnen en verdwijnen ook vaak in de illegaliteit. Het is precies het tekort aan legale immigratiewegen die een bloeiende mensenhandel en -smokkel in het leven heeft geroepen met naar schatting zo'n 13 miljard omzet.

Volgens The Economist van 6 mei 2000 slagen tussen de vier- en vijfhonderdduizend illegale immigranten er elk jaar in '...de EU binnen te glippen of binnengesmokkeld te worden'. Hoewel de valse asielzoekers het asielsysteem lijken te discrediteren door zich als vluchtelingen voor te doen en dreigen 'de tolerantie van de Europeanen voor de echt hulpbehoevenden te ondermijnen', argumenteert The Economist niettemin: '... druk op nepvluchtelingen op zich zal niet helpen tegen economische vluchtelingen, wier enige zonde erin bestaat, net als van vorige generaties, een beter leven te zoeken in de rijke wereld. Zolang hun geen legale weg wordt geboden om deze ambitie te bevredigen, zullen zij de regels naar hun hand zetten. Zoals een immigratiespecialist van de Europese Commissie zegt: 'als er een legale voordeur voor immigratie zou zijn, zou er niet zo'n gedrang zijn aan de achterdeur voor asiel'.'

Het verband tussen tewerkstelling en immigratie

Er zijn voldoende statistieken die bewijzen dat er een direct verband is tussen immigratie en de aanwezigheid van banen (respectievelijk in de landen van oorsprong en bestemming van de immigranten). Dat verband was de oorzaak van de plotselinge daling van de immigratie in het Verenigd Koninkrijk in de jaren 1920 en 30 – vanwege de economische depressie en de resulterende slapte op de arbeidsmarkt kwamen maar 7.000 immigranten binnen. Zoals altijd was de daling een gevolg van de economische omstandigheden en niet van wettelijke immigratiebeperkingen. Wanneer het kapitalisme een boom beleeft en de arbeidsmarkt floreert, zal niets ter wereld het kapitaal verhinderen arbeiders in handen te krijgen. Geen enkele immigratiewet mag de toegang van het kapitaal tot de enige bron van meerwaarde versperren. Sinds het midden van de jaren 1970 was alle primaire immigratie [17](#) naar het Verenigd Koninkrijk, net als naar de andere West-Europese landen, eigenlijk gestopt. Maar dit heeft geen einde gemaakt aan de stroom buitenlandse werkers naar Europa. Waren er midden de jaren 1970 11 miljoen, dan zijn er nu 20 miljoen, zonder de 10 miljoen die in het buitenland geboren zijn maar inmiddels een Europese nationaliteit hebben verworven. Ruth Brown wijst erop dat

de inwoners van de Jamaicaanse hoofdstad Kingston via de Britse pers en 'het informele communicatienetwerk tussen al gevestigde immigranten in het Verenigd Koninkrijk en vrienden en kennissen thuis' 'een goed zicht hebben op de situatie van de Engelse arbeidsmarkt', en dat deze informele processen '... bijzonder accuraat werken om te voldoen aan de Britse vraag naar arbeidskrachten en de immigratie daalde zeer snel en in overeenstemming met de daling van het aantal vacatures'. Zij voegt daar terecht aan toe dat '...alleen het racisme van de Britse regeringsleden een paar jaar later deze 'natuurlijke' relatie tussen immigratie en de vraag naar arbeidskrachten heeft vernietigd'.

[18](#)

Een versterking van de controle op immigratie in de VS had, zoals te voorzien, gelijksoortige gevolgen als in Europa. Naast het feit dat het duurder en gevaarlijker werd om de grens naar de VS over te steken, resulteerde de opgedreven controle in een veel grotere stroom illegale immigranten.

In 1986 nam het Amerikaanse Congres voor het eerst een wet aan om de Mexicanen tegen te houden. De Immigration Reform and Control Act bood amnestie aan 3 miljoen werkers zonder papieren, maar wilde ook de instroom afdammen. De grensbewaking werd opgedreven en werkgevers die illegale arbeiders tewerkstelden, werden beboet. De wet had het tegenovergestelde effect. Het aantal werkers zonder papieren steeg van 4 miljoen in 1986 tot 12 miljoen nu. Terwijl de stroom niet afneemt, eist de versterkte grenscontrole 300 doden per jaar, want de wanhopige en berooide immigranten blijven gewoon de gevaarlijke doortocht door de woestijn maken.

De wet van 1986 veranderde het – althans voor de Mexicanen – rondtrekkende patroon in een patroon van vast verblijf. Vóór de wet gingen de Mexicanen naar Californië, Arizona en New Mexico wanneer er werk was en zodra er niets meer te doen viel, keerden ze weer naar huis, om het jaar daarop terug te komen. Bijna niemand bleef voorgoed. In de jaren 1970-80 was de gemiddelde verblijfsduur van immigranten in de VS 2 jaar, nu is dat meer dan 10 jaar.

Amerika is gebouwd op immigratie en heeft dan ook een lange geschiedenis van immigranten – legale of illegale – een traditie die geëerd wordt in de spreuk op het Vrijheidsbeeld die de wereld aanmaant 'ons uw vermoeide, uw arme, uw samengepakte massa's te geven, die hunkeren naar de vrijheid' (Tussen haakjes, deze spreuk stamt uit een andere tijd, toen de VS ongetwijfeld nog konden geassocieerd worden met revolutionaire democratie en alle aanverwante vrijheden.) Amerika heet de samengetropte massa's van buiten zijn grenzen niet langer welkom. Het is kwaadaardig geworden. Het trekt omheiningen op om immigranten te weren, het beboet werkgevers, grijpt illegalen in de kraag en deporteert ze. In 1994 werd in Californië zelfs Proposition 187 aangenomen, dat illegale immigranten het recht ontzegde op openbaar onderwijs, niet-dringende medische verzorging en andere met belastingen gefinancierde voorzieningen. In Arizona richtten in 2005 enkele honderden vrijwilligers, in de stijl van de Minuteman [19](#) -milities, in de woestijn kampen op ter ondersteuning van de Amerikaanse grenspatrouilles. In augustus 2005 kondigden Arizona en New Mexico de noodtoestand af aan hun grenzen met Mexico en trokken miljoenen dollars uit voor de versterking van de controle op de immigratie. [20](#)

Al deze inspanningen bleken vruchteloos en dat zal ook zo blijven. Zolang er elders gebrek en armoede is, zolang er vraag is naar de arbeidskracht van deze slachtoffers

van de imperialistische economie en politiek, zullen immigranten de VS blijven binnenstromen – desnoods illegaal.

‘Ze zijn zo gedreven door bittere armoede’, schrijft de Financial Times over de pogingen van de Mexicanen om de VS te bereiken, ‘dat opgeven nauwelijks een optie is – juist daarom zullen zij alles op alles blijven zetten om naar het noorden te gaan.’ [21](#)

Meningsverschillen binnen de heersende klasse

De Britse heersende klasse is, net als die van elk imperialistisch land, verdeeld over de wenselijkheid en het nut van immigranten. Zoals The Economist van 29 juni 2002 stelde, duwen politiek en economie de regering in tegengestelde richtingen. Toen de netto immigratie 180.000 per jaar bedroeg, ging de versoepeling van de immigratieregels gepaard met een schrille retoriek over illegale immigranten. Veel Europese media staan bol van de hysterie, veel Europese politici panikereren. Het idee heerst dat Europa wordt overspoeld door immigranten en asielzoekers, terwijl het aantal asielzoekers – die het slecht betaalde en vuile werk opknappen waarvoor de Europeanen hun neus optrekken – de voorbije tien jaar is gehalveerd en het jaarlijkse aantal asielaanvragen niet hoger is dan 0,1 % van de bevolking van de Europese Unie.

Imperialistische politici, zowel conservatieven als sociaal-democraten, laten zich drijven door demagogie en goedkope politieke frasen en roepen in koor: de stroom van asielzoekers en immigranten moet ingedamd worden. In een vertrouwelijk memorandum, gericht aan Tony Blair en gelekt naar The Guardian in het voorjaar van 2002, suggereerde de auteur dat er op de Middellandse Zee Britse oorlogsschepen zouden moeten patrouilleren om boten met illegale immigranten die mogelijk naar Groot-Brittannië onderweg zijn, te onderscheppen; hij stelde ook voor de Britse luchtmacht in te zetten voor de ‘massale repatriëring’ van uitgewezen asielzoekers. Eind mei 2002 zei Blair tegen José Maria Aznar, de toenmalige eerste minister van Spanje, dat illegale immigratie bovenaan de agenda moest staan van de Top van EU-leiders die in juni in Sevilla zou plaatsvinden. Het Verenigd Koninkrijk lijkt op twee fronten te strijden – de oorlog tegen het ‘terrorisme’ en de oorlog tegen de miserabele asielzoekers en de economische vluchtelingen.

Gelijktijdig pleiten dezelfde politici en een aanzienlijk deel van de media voor een veel liberaler immigratiebeleid.

Het is typisch dat de regeringen van de imperialistische landen enerzijds het immigratievraagstuk opkloppen en raciale spanningen oproepen met het oog op de volgende verkiezingen, en er anderzijds in alle stilte voor zorgen dat er voldoende illegale arbeidskrachten voorhanden zijn om aan de behoeften van de zakenwereld te voldoen.

Daarom gaf Barbara Roche, de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, in de tweede helft van september 2000 in een toespraak het sein voor een verzachting van de Britse immigratiewetten, zodat een zeker aantal geschoolde economische immigranten voor de eerste keer sinds 1971 in het Verenigd Koninkrijk mocht komen werken.

Terzelfder tijd, na lange debatten en geconfronteerd met de felle oppositie van de Kinder Staat Inder! [22](#) -aanhangers keurde het Duitse kabinet zijn ‘Groene Kaart’-plan goed waarmee het hoog gekwalificeerde informatici wilde aantrekken. En in de VS benadrukte de voorzitter van de Federal Reserve Alan Greenspan bij verschillende gelegenheden de noodzaak van immigratie ter bevordering van de groei.

Op een vergadering van de ministers van Binnenlandse Zaken van de EU in juli 2000 legde Jean-Pierre Chevènement een document voor ter discussie waarin hij argumenteerde dat de EU tegen 2050 50 tot 75 miljoen immigranten zou moeten binnenlaten om de vacatures op te vullen. António Vitorino, de toenmalige Eurocommissaris voor Justitie en Binnenlandse Zaken, zei een paar maanden later in een toespraak dat het tijd werd te erkennen dat het nulbeleid inzake immigratie van de voorbije 25 jaar niet werkte. Erger nog, het was irrelevant geworden voor de economische en demografische omstandigheden in de EU. Het nulbeleid had de Europese economie geschaad en geleid tot een stijging van het aantal asielzoekers en illegale immigranten, en de smokkel en handel in mensen opgedreven. [23](#) Op 22 oktober 2000, nadat de Europese Commissie had toegegeven dat het nulbeleid van de afgelopen 20-30 jaar 'niet langer adequaat' was, opende ze een debat over immigratie om tot een gezamenlijk beleid te komen. De Commissie was van mening dat, terwijl de werkende bevolking zou inkrimpen, het percentage 65-plussers zou stijgen van 15 % in 2000 tot 22 % in 2025.

Drie jaar later schatte de Commissie dat de bevolking in de toen nog 15 lidstaten tussen 2000 en 2050 zou dalen met zo'n 40 miljoen – van 243 tot 203 miljoen, terwijl het aantal 65-plussers zou stijgen met 60 % tot 103 miljoen. Dit impliceert dat het aantal werkers per gepensioneerde sterk zou dalen, wat een zware druk zou uitoefenen op de bestaande pensioenplannen. [24](#)

Ondertussen voorspelde een rapport uit 2000 van de afdeling Bevolking van de VN dat door een combinatie van lage vruchtbaarheid en stijgende levensverwachting de Europese bevolking tussen 2000 en 2050 met 13 % zou afnemen en de gemiddelde leeftijd met tien jaar zou stijgen tot 48. Het rapport voorspelde ook dat de bevolking van de landen met een hoog inkomen tegen 2050 met 14 tot 20 % zou dalen. Terwijl het rapport voor het Verenigd Koninkrijk een stijging van de bevolkingstoename met 13 % berekende, hoofdzakelijk dankzij een immigratie geschat op 136.000 per jaar, voorzag het voor Zuid-Europa een sterke daling vanwege de zeer lage vruchtbaarheid. Maar de spectaculairste daling viel meer oostwaarts te verwachten, waar de bevolking van Rusland en Oekraïne tussen 2000 en 2050 respectievelijk met 30 en 36 % zou afnemen. Het rapport stelde verder dat de EU netto 13,5 miljoen immigranten per jaar zou nodig hebben om de verhouding tussen werkenden en gepensioneerden op peil te houden. Deze noodzakelijke immigratie zou de bevolking tegen 2050 op 1,2 miljard brengen. Om de bevolking op actieve leeftijd – met het huidige geboorte- en sterftecijfer – tussen nu en 2050 te stabiliseren, zou Duitsland 487.000 immigranten per jaar nodig hebben, Frankrijk 109.000 en de EU in zijn geheel 1,6 miljoen. En om de verhouding tussen werkers en gepensioneerden te handhaven zouden de immigratiestromen moeten aanzwellen tot 3,6 miljoen per jaar in Duitsland, 1,8 miljoen in Frankrijk en een verbijsterende 13,5 miljoen per jaar in heel de EU. Anderzijds zou volgens de voorspellingen de bevolking van de 25 lidstaten (15 + 10 nieuwe leden in 2004) zonder immigratie dalen van 450 miljoen in 2004 tot 400 miljoen in 2050.

Deze demografische verandering, zegt de Europese Commissie, houdt zowel een scherpe stijging in van de afhankelijkheidslast als een daling van de mogelijke economische groei, wat zou kunnen resulteren in een daling van het aandeel van de EU in het bruto wereldproduct van 18 % (eind 2002) tot 10 % in 2050, terwijl het aandeel van

de VS zou stijgen van 23 % tot 26 % in dezelfde periode – een grote verschuiving in het economisch gewicht. [25](#)

Andere imperialistische landen kampen met dezelfde problemen. Volgens een studie van Goldman Sachs uit 2004 zou zelfs in de VS de immigratie met 30 % per jaar moeten stijgen om de verhouding tussen werkenden en het geheel van de bevolking te stabiliseren. Japan zou met het oog op de ernstige en dringende problemen van vergrijzing de immigratie met 700 % per jaar moeten verhogen om het percentage van de immigranten op de totale bevolking op te trekken van iets meer dan 1 % naar 20 % in 2050. [26](#)

Volgens Brittan heeft onderzoek aangetoond dat de lonen in het Verenigd Koninkrijk niet gedaald zijn (wat velen fel zouden bestrijden) doordat immigranten slechts voor drie soorten banen in aanmerking komen:

1. Openbare diensten waar de overheid het loon vaststelt, loon dat overigens onder de marktprijs ligt. Het effect van de nieuwkomers zou moeten leiden tot een daling van het tekort aan arbeidskrachten (in Londen zijn 23 % van de artsen en 47 % van de verpleegkundigen in het buitenland geboren). Sinds de publicatie van Brittans artikel zijn de aantallen flink gestegen. In 2002 waren meer dan 30.000 verpleegkundigen van buitenlandse origine werkzaam in de Britse Nationale Gezondheidsdienst (NHS). Ongeveer een derde van het personeel is in het buitenland geboren en, volgens cijfers van het ministerie van Binnenlandse Zaken, zijn in 2003 alleen al 44.000 medische personeelsleden het Verenigd Koninkrijk binnengekomen. Meer precies zijn 31 % van de artsen en 13 % van de verpleegkundigen die in Groot-Brittannië werken van buitenlandse afkomst, in Londen is dat respectievelijk 47 % en 23 %. 'Migratie is enorm belangrijk. Zonder zou de NHS in elkaar storten', zei D. Edwin Borman van de British Medical Council. Er is een algemeen tekort aan huisartsen en ook aan zo'n 10.000 ziekenhuisartsen. Als men niet kan rekenen op buitenlandse artsen, blijft men in de nabije toekomst met een tekort kampen. [27](#) De noodzaak om buitenlanders aan te werven zal nog toenemen, schrijft de Financial Times van 4 mei 2005. De regering moet tegen 2008 nog 35.000 verpleegkundigen aanwerven en tegen 2010 nog eens 100.000 ter vervanging van degenen die met pensioen gaan.
2. Laagbetaalde en tijdelijke banen in sectoren als catering en huishoudelijk werk, die de ongeschoolde eigen bevolking niet wil of niet kan aannemen. Als immigranten deze taken niet uitvoeren, blijven de vacatures open of wordt dit soort jobs niet meer aangeboden. (70 % van het personeel in de catering is immigrant).
3. De instroom van hoog opgeleide informatici heeft volgens een studie van het ministerie van Binnenlandse Zaken niet geleid tot loonsverlagingen, maar tot een snellere groei van de IT-sector. Naast de Aziaten kwamen er tussen 1995 en 2000 150.000 Franse IT-ondernemers naar het Verenigd Koninkrijk. Bovendien leunen verzorgingstehuizen, landbouwbedrijven, schoonmaakbedrijven (met 800.000 werkers) en de bouwsector zwaar op immigrantenarbeid. De traditionele Ierse arbeiders in de bouw zijn nu vervangen door Portugezen, Polen, Oekraïners en Litouwers. 'Zonder immigranten zouden aannemers maar met moeite hun vele grote projecten van de grond krijgen', beweert Alan Ritchie, algemeen secretaris van UCATT, de vakbond van de bouwarbeiders. Om tegemoet te komen aan de groei en ter vervanging van hen die de industrie verlaten moeten de komende vijf jaar elk jaar 80.000

nieuwe arbeiders in de sector aan de slag, zegt de Construction Industry Training Board . Mr. Ritchie pleit voor maatregelen om de buitenlandse bouwvakkers te beschermen omdat hun lonen 20 tot 30 % lager liggen dan die van de autochtone arbeiders. [28](#) Zelfs Martin Wolf, een analist van de Financial Times en hoegenaamd geen voorstander van omvangrijke immigratie, moet toegeven dat, als '...ons doel de maximalisatie van de globale economische wereldopbrengst was, [zouden] we de migratiebeperkingen van mensen zouden opheffen... Als de belastingen die de immigranten betalen hoger zijn dan de uitkeringen die zij ontvangen, betekent dat winst voor de rest van de maatschappij'. Met immigratie bespaar je ook op de kosten van opleiding en, voegt hij eraan toe, het Verenigd Koninkrijk 'doet het in dit opzicht bijna schandalig goed: in 2002 waren meer dan 30.000 verpleegkundigen van buitenlandse origine werkzaam in de gezondheidsdienst. In 2001 en 2002 hadden ongeveer 42 % van de buitenlanders in het Verenigd Koninkrijk een of andere vorm van hoger onderwijs genoten, tegen net 29 % van de eigen bevolking.' Immigratie brengt ons ook '...in contact met andere talen en culturen'. Uiteindelijk haalt het vooroordeel tegen de buitenlander het, en Mr. Wolf, zelf een jood van de tweede of de derde generatie, concludeert: 'Toch is de belangrijkste conclusie dat de wenselijkheid van een omvangrijke immigratie meer een kwestie is van waarden dan van economie. Het gaat niet om rijkdom of armoede, maar om het soort land waarin men wenst te wonen'. [29](#)

Algemeen is men het erover eens dat immigranten begaafd, ambitieus en ondernemend zijn; dat zij waardevolle bijdragen hebben geleverd zowel op het terrein van de geneeskunde, de wetenschappen, de academische wereld, de sport, de muziek, de gastronomie en de kunsten alsook in zaken en bestuur; dat miljoenen anderen, hoewel niet zo beroemd, een even vitale rol spelen zonder welke veel gezondheidssystemen onderbemand zouden blijven en veel banen die essentiële diensten verlenen en inkomsten genereren, niet opgevuld zouden worden. Verre van 'profiteurs van uitkeringen' en een last voor de maatschappij te zijn, dragen immigranten meer bij in de belastingen dan zij terugkrijgen. Volgens cijfers van de Britse schatkist over het fiscale jaar 1998-99 betaalden de immigranten 10 % meer belasting (£31,2 miljard) dan ze terugkregen (£28,8 miljard) – een netto winst voor de schatkist van bijna £2,5 miljard per jaar. [30](#)

De Schatkist schat dat de netto immigratie 0,4 % per jaar bijdraagt aan de groei van de arbeidskrachten en van het BBP. [31](#)

Volgens Gordon Brown, de minister van Financiën, was de grotere groei van de Britse economie deels te danken aan de immigratie. [32](#)

Grote delen van de economie, vooral de nationale gezondheidszorg, de bouw, de schoonmaak en de catering leunen op immigrantenarbeid. 'Migratie heeft de denkwijze van de Bank of England over de balans tussen groei en inflatie veranderd', schreef de Financial Times op 28 augustus 2004, en voegde eraan toe: 'De schijnbaar niet aflatende aanvoer van buitenlandse arbeiders naar de kusten van het Verenigd Koninkrijk kan deels een verklaring geven voor een van de economische puzzels van het afgelopen decennium: hoe kon de Britse economie zo sterk blijven groeien zonder een grote stijging van de inflatie? De inflatie hield inderdaad geen gelijke tred met de meeste verwachtingen, inclusief die van de Bank of England .'

Daarbij komt nog dat de immigranten veel geld overmaken naar de landen waar zij vandaan komen. De officiële geldtransfers bedroegen in 1990 31 miljard dollar en stegen tot 167 miljard dollar (97 miljard Britse pond) in 2004. Dat is bijna driemaal zo veel als de officiële ontwikkelingshulp en bijna net zo veel als de Directe Buitenlandse Investerings in die landen. Hoe groot de som ook is, het betreft slechts de formele overschrijvingen. De informele overschrijvingen waren misschien wel tweemaal zo hoog. In 1995 beliepen de officiële ontwikkelingshulp en de geldtransfers elk 59 miljard dollar, maar in 2004, toen de ontwikkelingshulp met 20 miljard steeg tot 79 miljard dollar, groeiden de geldtransfers aan tot 167 miljard dollar, bijna driemaal zo veel als in 1995. Immigranten vervullen dus duidelijk een zeer belangrijke rol in de verlichting van de armoede in de wereld. De landen die het meest profiteren van deze transfers zijn India, China en Mexico, die in 2004 respectievelijk 21,7 miljard, 21,3 miljard en 18,1 miljard dollar binnenhaalden. De Britse immigrantenbevolking alleen al maakte in 2004 2,7 miljard pond over. [33](#)

Aan de hand van recent onderzoek zegt de Wereldbank dat het wereldtotaal van deze geldtransfers in 2005 232 miljard dollar (£133,6 miljard, €198,4 miljard) bedroeg. Daarvan ging 167 miljard dollar naar de ontwikkelingslanden. [34](#)

De echte bedoeling

Terwijl immigratiebeperkingen de verplaatsing van arbeid niet kunnen tegenhouden, vormen zij toch een machtig wapen in handen van de heersende klasse, want in periodes van economische depressie en verslechtering van de arbeidsomstandigheden – steeds weerkerende kenmerken van de kapitalistische productiewijze – kan de burgerij er gebruik van maken om de schuld voor deze negatieve verschijnselen af te wentelen van de echte boosdoener, het kapitalisme, en in de schoenen te schuiven van de buitenlandse werkers. Deze beperkingen zijn bedoeld (en slagen er ook in) om de eerder gevestigde delen van de werkende klasse (waaronder veel immigranten van de eerste, de tweede of de derde generatie) tegen de nieuwkomers op te zetten. In plaats van een strijdbare en verenigde werkende klasse die vecht tegen de dagelijkse inbreuken van het kapitaal en voor de omverwerping van het kapitalisme, de enige bron van hun ellende, verzeilen we in het tragische spektakel waarin twee groepen werkers elkaar beschuldigen van iets waar geen van beide schuldig aan is. Deze toestand neemt bespottelijke vormen aan als de tweede of de derde generatie leren, joden en Zuid-Europeanen de werkers uit India en de Caraïben verantwoordelijk stellen voor de schaarste aan banen op de arbeidsmarkt, voor de woningnood, de wachtlijsten in de ziekenhuizen enzovoort. Laatstgenoemd en wijten die problemen dan op hun beurt aan de Somaliërs en andere nieuwkomers. Dat de verschillende delen van de werkende klasse elkaar met de vinger wijzen, je zou er je een breuk om lachen als het niet om te huilen was.

In de 19 e eeuw had de Britse heersende klasse geen nood aan zulke beperkingen. Groot-Brittannië was de werkplaats van de wereld en de industrie had een niet te stillen honger naar arbeidskrachten. Het had ook de reputatie van genereuze schenker van politiek asiel en bescherming voor wie op de loop ging voor vervolging. De vrije immigratie ging toen hand in hand met de vrijhandel. Tegen de eeuwwisseling echter waren de omstandigheden dramatisch veranderd. De opkomende industriële machten, met name Duitsland, de VS en Frankrijk werden ernstige concurrenten en zelf kende het land een diepe economische recessie met toenemende werkloosheid, een aanzienlijke daling van de levensstandaard en wijd om zich heen grijpende verarming. De werkende

klasse reageerde met een stakingsgolf en een explosie van New Unionism [35](#) met de bedoeling de massa's ongeschoolde arbeiders te organiseren. De meeste van hen waren tot dan niet bij de vakbond toegelaten en de georganiseerde en geschoolde arbeiders keken op hen neer. De heersende klasse maakte korten metten met deze pogingen. De langdurige werkloosheid leidde tot ontevredenheid onder de vele miljoenen gistende en berooide proletariërs en de burgerij had nood aan een wapen om de strijd lust van de werkende klasse te desoriënteren, te verzwakken en te beteugelen. Ze vond dit wapen in de Aliens Act (Vreemdelingenwet) van 1905, waarin formeel het idee werd vastgelegd dat alleen de immigranten verantwoordelijk waren voor de toenemende misère, de verarming, de verloedering en de massale werkloosheid die een ravage aanrichtten onder de werkende klasse. De invoering van deze wetgeving ging gepaard met een ongebreidelde antisemitische campagne onder leiding van de zogenoemde populaire pers en demagogische burgerlijke politici tegen de op de vlucht geslagen Oost-Europese joodse werkers die zich in de Londense wijk East End vestigden. Een parlamentslid vergeleek zelfs de aankomst van de joden met de transporten van ziek vee uit Canada.

[36](#)

Het liberale parlamentslid Cathcart Wilson weet de onmacht van het kapitalisme om het woningvraagstuk op te lossen aan de immigranten. In een lafhartige poging om de werkende klasse tegen de arme immigranten op te zetten, stelde hij demagogisch de retorische vraag: 'Waarom duizenden ponden uitgeven voor de bouw van prachtige arbeiderswoningen als de plaatsen van onze werkmensen, de ruggengraat van ons land, worden ingenomen door het uitschot van andere naties?'. [37](#)

Toen in 1914 de oorlog uitbrak, was dat voor de Britse heersende klasse het perfecte voorwendsel om een ongehoord agressief nationaal-chauvinisme te ontketenen. In een paar weken werden de Aliens Restriction Act (Wet op de Beperkingen voor Vreemdelingen) en de Defence of the Realm Act (Wet op de Verdediging van het Koninkrijk) door het parlement gejaagd. Onder deze draconische wetgeving moesten bijna 29.000 Duitsers en Oostenrijkers onmiddellijk het land verlaten terwijl nog eens 32.000 niet-Britse ingezetenen voor de duur van de oorlog in concentratiekampen werden opgesloten.

Aan het anti-Duitse nationaal-chauvinistisch front schreef Horatio Bottomley, de uitgever van het weekblad John Bull, het grootste uit die tijd: 'Ik roep op tot een vendetta tegen iedere Duitser in Groot-Brittannië, 'genaturaliseerd' of niet. Men kan geen onnatuurlijk beest naturaliseren – een menselijke abortus – een duivelse misgeboorte. Maar u kunt ze uitroeien. En nu is de tijd gekomen. Geen Duitser mag nog in ons land toegelaten worden.' [38](#)

De taal is sindsdien misschien wat getemperd, maar de giftige campagne tegen de vreemdeling die alle kwalen van het kapitalisme met zich brengt, gaat onverdroten door: men portretteert de vreemdeling als een illegaal, een profiteur van sociale voorzieningen, een crimineel, een drugshandelaar en in toenemende mate een terrorist.

Michael Howard, zelf een kind van joodse immigranten, stond in 2005 aan het hoofd van de conservatieven. Zijn partij was totaal gediscredeerd. In de aanloop naar de verkiezingen van mei sprong hij op een schofterige manier op het immigratievraagstuk en gunde in een paginagrote advertentie in The Sunday Telegraph een blik in de racistische

stal van de Tories. Hij schreef dat 'er in andere landen letterlijk miljoenen mensen zijn die hier willen komen wonen. Groot-Brittannië kan ze niet allemaal opnemen'. [39](#)

Het antwoord van Labour was al even racistisch. Hun minister van Binnenlandse Zaken, Charles Clarke, verzekerde de kiezers in een beleidsnota dat het zijn 'topprioriteit [was] vertrouwen in het immigratiesysteem te winnen bij het publiek'. Tegenover het quotasysteem van de Tories stelde Labour een puntensysteem.

In de Financial Times van 12 februari 2005 gaf Gary Silverman volgende commentaar op de poging van de conservatieven en Labour om immigratie voor te stellen als 'de grootste bedreiging voor het Verenigd Koninkrijk vandaag': 'Nu er dit jaar naar verwachting algemene verkiezingen komen, bieden de twee grootste politieke partijen van dit land tegen elkaar op om te laten zien wie het hardst zal optreden tegen immigratie. Labour wil een puntensysteem dat alleen geschoolde arbeiders binnenlaat en de conservatieven willen quota voor buitenlandse immigranten'. Hij voegde eraan toe '... je kunt nauwelijks aan de indruk ontkomen dat beide partijen het immigratievraagstuk gebruiken om een beroep te doen op de minder verheven instincten van het Britse publiek'.

Gary Silverman woont in New York. Hij weet wat het betekent te leven in een stad die met de woorden van Lenin, 'veel heeft van een molen, waarin de nationale kenmerken vermaald worden' en mensen van verschillende nationaliteit verandert in Amerikanen zonder in het minst de Amerikaanse identiteit te bedreigen. En, voegt Lenin eraan toe, 'wat in New York [en in Londen, Parijs, Rome, Madrid en Berlijn, nvdr] op grote, internationale schaal plaatsvindt, geschiedt eveneens in iedere grote stad en iedere fabriekswijk'. [40](#)

Mr. Silverman spant zich in om de angsten te kalmeren die zowel de gewetenloze burgerlijke politici als de pers met hun hetze tegen de immigranten bij de gemiddelde Brit oproepen. Hij schrijft: 'Vanuit mijn standpunt als New Yorker lijkt al deze retoriek als zou het Verenigd Koninkrijk onder de voet gelopen worden door immigranten, nogal lachwekkend. In New York worden we dagelijks onder de voet gelopen door immigranten en het belangrijkste gevolg daarvan is dat met de aankomst van elke nieuwe groep het eten beter lijkt te worden. De laatste buurt waar ik woonde lag in Queens en daar was de etnische samenstelling echt surrealistisch. We hadden etnische Chinezen uit Argentinië, etnische Indiërs uit Guyana, joden uit Oezbekistan, joden uit Afghanistan en Russisch sprekende Koreanen. We hebben het allemaal overleefd.'

'Wat ontbreekt in de Britse discussie is een goede kijk op de vraag waarom immigranten naar steden als Londen en New York toestromen. Zij doen dat omdat er werk is.'

Mr. Silverman maakt zich vooral vrolijk over de conservatieven van wie we toch kunnen aannemen dat ze in de vrije markt geloven. Bovendien bewijzen zij de Britse zakenwereld absoluut geen dienst door goedkope arbeid tegen te houden. Ze zouden eigenlijk voor 'meer immigratie moeten opkomen om de arbeidskosten te drukken', waarna hij er sarcastisch aan toevoegt dat '...die kerels nog niet eens hun rol in de klassenstrijd kennen'.

Neen, Mr. Silverman, die kerels kennen hun rol in de klassenstrijd maar al te goed. Zij krijgen alle goedkope arbeid die het Britse kapitaal nodig heeft. Immigratiebeperkingen en de daaruit voortvloeiende opdeling in legale en illegale arbeiders maken goedkope arbeid veel makkelijker beschikbaar. Ze vergemakkelijken immers de uitbating van de illegalen, terwijl deze ook nog de schuld krijgen voor alle calamiteiten van een normaal

functionerend kapitalistisch systeem. Die kerels zetten het ene deel van de arbeidersklasse tegen het andere op en verdelen en verzwakken zo de hele arbeidersbeweging.

Als zowel de rioolpers als de respectabele burgerlijke politici met opruiende uitlatingen en demagogische verkiezingsplatforms hun smerige werk gedaan hebben, laten ze de rest, het molesteren van buitenlanders, over aan de fascisten en aan de politie die met intimidatie en getreiter, met camera's en nachtelijk geklop op de deur, met overvallen, arrestaties en willekeurige deportaties het leven van de geïmmigreerde minderheden nog ellendiger maken. Gezien de door zowel de respectabele burgerlijke politici als de rioolpers vakkundig gefabriceerde hysterie en het bijna volledig ontbreken van pogingen van de werkende klasse om er iets tegen te doen, is het niet verwonderlijk dat volgens een opiniepeiling van het bureau Mori, uitgevoerd vlak voor de algemene verkiezingen van maart 2004 op last van de Financial Times, '30 % van de ondervraagden van mening was dat immigratie en rassenverhoudingen tot de belangrijkste nationale vraagstukken behoorden. In 2001 was het nog maar 14 % en in 1997, direct na de eerste ... overwinning van Tony Blair, slechts 3 %'.

De imperialistische burgerij zet hetzelfde oude, schandelijke verdeel-en-heers-beleid verder. Ze gebruikt elk wapen uit haar arsenaal om de werkende klasse te verdelen naar nationaliteit, religie en ras. Europese ministers, parlementsleden, burgerlijke journalisten en de grote media verwijzen systematisch naar de asielzoekers, de slachtoffers van imperialistische oorlogen en door imperialisten aangestoken burgeroorlogen, als 'valse aanvragers' met 'manifest slecht gefundeerde aanspraken', wier verzoeken men dient af te wijzen. Anders heet het 'misbruik maken van het asielrecht' en worden de sluisen geopend voor hele hordes die geen recht hebben op toegang. Anders zullen de mechanismen voor de regulering van de stroom asielzoekers in het ongereede raken. Als dit de taal is van respectabele bourgeois, dan hoeft het nauwelijks verbazing te wekken dat openlijk racistisch en fascistisch gespuis evenals de politie en de immigratieambtenaren zich daarbij aansluiten en arbeiders van buitenlandse afkomst het leven blijven zuur maken, hen onderwerpen aan pesterijen en geweld en hun repatriëring eisen.

Dit soort openlijk racisme was alleen maar het exacte spiegelbeeld van het respectabele racisme van de toenmalige conservatieve premier John Major, die pleitte voor sterke Europese grenzen tegen immigranten: 'We moeten niet iedereen binnenlaten om de eenvoudige reden dat Parijs, Rome of Londen aantrekkelijker lijken dan Bombay of Algiers.' Hij waarschuwde voor een stortvloed van 'illegale immigranten, drugshandelaars, criminelen en terroristen'. Nadat hij gevoelsmatig deze ongelijksoortige groepen dooreen had gehusseld in een poging de scheidslijnen te vervagen en raciale spanning op te roepen, argumenteerde Major als een volleerde hypocriet dat immigratiebeperkingen in het belang waren van goede raciale verhoudingen. Uiteindelijk komt het hierop neer: om harmonieuze rassenrelaties te behouden moet er alles aan gedaan worden om alle andere rassen uit onze maatschappij te sluiten, wat men daar ook onder verstaat.

In 1991 verdubbelde de regering van John Major de boetes voor de luchtvaartmaatschappijen, wat het aantal asielzoekers tegen eind 1992 halveerde. Het gevolg was duizenden gestrande vluchtelingen die geen enkele kans hadden om te

ontsnappen aan vervolging of erger, want zonder de benodigde papieren konden zij geen vervoer meer vinden. Tegen 1991 moesten de burgers van bijna 100 landen een visum kunnen voorleggen om binnen te geraken. De regering Major breidde de lijst uit met landen in de Balkan en elders waar door het imperialisme gevoerde of geïnspireerde oorlogen woedden en blokkeerde zo de toegang tot zijn land voor op drift geraakte mensen – bijvoorbeeld de slachtoffers van de oorlogen in voormalig Joegoslavië, Irak en Sierra Leone. Nog meer draconische maatregelen werden van kracht door de Asylum and Immigration Appeals Act (Wet op de beroepsprocedure voor Asiel- en Immigratieaanvragen) van 1993.

Het Verenigd Koninkrijk is bij lange niet het enige land met zulk racistisch, onmenselijk programma tegen immigranten en asielzoekers.

In Fort Europa gaat de versoepeling van de interne grenscontrole hand in hand met de verscherping van de controle aan de buitengrenzen. Terwijl het Verdrag van Schengen het kader schiep voor de grenscontrole van de Europese Gemeenschap (nu de Europese Unie), heeft de Trevi-groep [41](#) van ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie van de EU, wier doen en laten omsluierd zijn door een waas van geheimzinnigheid, het grootste deel van het immigratie- en asielbeleid van de EU geformuleerd. De invloed daarvan wordt zichtbaar in de Britse wetgeving inzake de aansprakelijkheid van luchtvaartmaatschappijen.

Het doel van de hele wetgeving op dit terrein is diegenen die willen migreren naar, of asiel aanvragen in de EU, te beroven van elk recht en de onderneming zo onaantrekkelijk te maken dat ze ervan afzien. De Asylum and Immigration Appeals Act van 1993 bijvoorbeeld sluit diegenen uit die Groot-Brittannië bereiken via een derde land dat Binnenlandse Zaken als 'veilig' beschouwt, evenals diegenen die zonder geldige papieren het land binnenkomen. Aanvragen moeten direct ingediend worden en, indien afgewezen, krijgt de aanvrager maar 48 uur om beroep aan te tekenen. Naast de weigering van huisvesting voorziet de wet ook in de mogelijkheid hem of haar op te sluiten in een hoogbeveiligde gevangenis of in een speciaal detentiecentrum. De afschaffing van juridische bijstand, de gedwongen afname van vingerafdrukken, de hoge boetes voor luchtvaartbedrijven en de onmiddellijke deportatie van afgewezen aanvragers maken allemaal deel uit van het leven van alledag in 'democratisch Europa', dat zich samen met de VS het recht heeft toegeëigend een oordeel uit te spreken over de democratische geloofwaardigheid van buitenlandse regimes.

Het systeem achter de waanzin

Het zou verkeerd zijn uit het bovenstaande te concluderen dat er geen systeem zit achter de waanzin van de heersende burgerij. Immigratiebeperkingen met de daarin vervatte boodschap dat de immigranten en niet de kapitalisten het probleem vormen, verdelen de werkende klasse door allochtonen en autochtonen tegen elkaar op te zetten. Op zich is dat al een krachtig ideologisch wapen in de handen van de burgerij – een wapen tegen het proletariaat in zijn geheel. Maar als buitenlandse arbeiders bovendien de mogelijkheid krijgen illegaal het land binnen te komen, creëert het daaruit voortvloeiende onderscheid tussen legale en illegale immigranten de ideale omstandigheden voor superuitbuiting. Je kunt de arbeidsomstandigheden van de illegalen vergelijken met slavernij. Vaak vallen ze in handen van criminele bendes, vrouwen en kinderen worden

ingezet in de prostitutie, er is veel kinderarbeid. Zij zijn in feite de bron van de loonsubsidies voor de werkgevers en de prijssubsidies voor de consumenten. Bridget Anderson, auteur van een begin 2005 verschenen rapport van de TUC over immigratie, toont duidelijk dat de schaamteloze uitbuiting van de buitenlandse arbeiders – vooral in de schoonmaakbranche, in verzorgingstehuizen, in de bouw en in de landbouw – cruciaal zijn voor de goede functionering van de economie. In dit rapport laat zij in detail zien hoe buitenlanders als dwangarbeiders tewerkgesteld worden en door middel van geweld, intimidatie, schulden, de confiscatie van legitimatiebewijzen met bewegingsbeperking als gevolg en die van werkvergunningen (als ze die al hebben) aan een specifieke uitbuiting gebonden worden. Het kapitaal kan niet zonder een groot reservoir aan werkers die zij naar believen kan aannemen en ontslaan. De tragedies van 5 februari 2004 – 21 Chinese kokkel vissers verdronken in de Morecambe Bay – en van juni 2000 – 58 Chinese aspirant-migranten stikten in de laadruimte van een vrachtwagen – zijn slechts twee voorbeelden van de tragische gevolgen van het imperialistische immigratiebeleid.

In een opmerkelijk eerlijk artikel in de Financial Times van 22 november 2003 beschuldigde Christopher Caldwell de toenmalige Britse minister van Binnenlandse Zaken David Blunkett (die beweerd had dat er 'geen voor de hand liggende limiet' is voor het aantal immigranten dat Groot-Brittannië kan opnemen) van demagogie omdat hij een scherpe scheidingslijn trekt tussen legale en illegale immigratie. En wel om volgende reden: '...wanneer massale immigratie van nature voortkomt uit de wereldeconomie, dan is juist de illegale immigratie – niet de legale – de bron van economische welvaart. Een natuurkundige uit Bangladesh, die met een werkvergunning aan de slag gaat aan een universiteit in Los Angeles of in Parijs, zal waarschijnlijk evenveel produceren – en betaald worden – als zijn Amerikaanse of Franse collega's. Maar het is zijn verarmde landgenote, de ongeletterde schoonmaakster uit Bangladesh die voor minder dan het minimumloon werkt, die de revolutionaire figuur is. Zij en anderen als zij maken een levensstijl mogelijk die anders onbereikbaar zou zijn.'

'U kunt zien waarom links niet uit louter politieke correctheid vasthoudt aan de term 'migranten zonder papieren' ter aanduiding van illegale vreemdelingen. Het 'illegaal' noemen is het kind een verkeerde naam geven, met name de subsidie die zij de werkgevers opleveren doordat zij niet in aanmerking komen voor sociale zekerheid en niet onder de bescherming vallen van de wet op het minimumloon.'

Mr. Caldwell voegt eraan toe: 'Economisch gezien loont het maar de moeite zulke immigranten te hebben als zij onder een ander politiek regime leven.'

Laat ons de VS als voorbeeld nemen. Er zijn in de VS zeker 12 miljoen illegale (zonder papieren) immigranten waaronder 6 miljoen Mexicanen. Ieder jaar komen er naar schatting 500.000 Mexicanen zonder papieren bij. In Los Angeles is 18 % van de bouwvakkers Mexicaan en illegaal, wat weer 10 % is van het totale aantal arbeidskrachten in de regio, dat 30 % van het bruto product van Californië genereert. Deze staat is de grootste voedingsproducent met de grootste concentratie legale en illegale Mexicaanse arbeiders. 400.000 buitenlandse landarbeiders produceren jaarlijks meer dan 20 miljard dollar. Men gaat ervan uit dat meer dan de helft van alle illegale Mexicanen in de VS in Californië wonen, hoewel de vraag naar arbeidskrachten hen over heel de VS verspreidt. Fruittelers uit de staat Washington, waar landbouw de op twee na

grootste industrie is, geven toe dat tot 70 % van de 70.000 seizoenarbeiders die in de piekperiode van de oogst bij hen werken, illegalen zijn.

Volgens betrouwbare schattingen zou 600.000 van de 4 miljoen landarbeiders in de VS geen geldige papieren hebben.

Berooide en door wanhoop gedreven Mexicanen proberen over de draad te klimmen om de laagstbetaalde baantjes in de VS te bemachtigen. Daarbij verliezen jaarlijks gemiddeld 300 van hen het leven. Hun bijdrage aan de economie van de VS kun je afleiden uit een schatting van het Cato Institute [42](#) : de kostprijs van groenten en fruit zou met 6 % stijgen als de bedrijven geen beroep meer zouden kunnen doen op illegale arbeiders. En Alan Greenspan, voorzitter van de Federal Reserve , erkende in januari 2000 hun betekenis als onopgemerkte bestrijders van de inflatie, toen hij suggereerde dat het noodzakelijk was het immigratiebeleid te versoepelen als men een zelfde groeitempo wilde aanhouden. [43](#)

Het is duidelijk dat illegale immigratie een bron is van enorme verrijking voor de burgerij, terwijl ze terzelfder tijd dient als zondebok voor de gebreken van het kapitalisme en als instrument om grote verdeeldheid te zaaien onder de werkers.

Electorale voordelen

Tot slot gebruiken de burgerlijke partijen in alle imperialistische landen hun systematische demagogie en de hysterie tegen immigranten ook voor electoraal gewin. Tijdens alle Britse verkiezingscampagnes sinds de invoering van de Commonwealth Immigrants Act in 1962 vallen de twee grootste burgerlijke partijen, Labour en de Tories, over elkaar heen om te laten zien wie het hardst optreedt tegen immigratie.

De Labourpartij verloor de algemene verkiezingen van 1979 doordat ze gedurende haar regeringsperiode via het Sociaal Contract met de vakbondsleiding een aanval had gedaan op de levensstandaard van de werkende klasse, verantwoordelijk was voor de verdrievoudiging van de werkloosheid van 500.000 tot 1,5 miljoen, waanzinnige bezuinigingen had doorgevoerd in de gezondheidszorg, het onderwijs en de sociale voorzieningen in een periode waarin de op hol geslagen inflatie de koopkracht van zowel gepensioneerden als werkenden verder uitholde. Al deze factoren bereidden de grond voor een nieuw racistisch offensief dat de conservatieven van Thatcher met succes aanwendden om de verkiezingen te winnen.

Het afscheidsgeschenk van de Labourpartij met het oog op een verdere verstrenging van de immigratiebepalingen was haar Groenboek. De aantredende conservatieve regering van Thatcher nam een aantal voorstellen ervan op in de Nationality Act van 1981. Deze wet beroofde een groot aantal burgers van de New Commonwealth [44](#) die voordien als Brits geïmmigreerd waren, van hun staatsburgerschap.

De invoering van de Nationality Act ging gepaard met de zelfvoldane, om niet te zeggen schandelijke uitlatingen van veel conservatieve leden van het Lagerhuis dat racisme een 'natuurlijk' Brits instinct is.

De belangrijkste conservatieve parlementsleden droegen trots en openlijk het racistische insigne, wat tijdens de eerste ambtstermijn van Thatcher natuurlijk koren op de molen was van nog rechtseren groepen. Lieden als Enoch Powell en Harvey Proctor, beiden Tory-afgevaardigden, activeerden weer de beruchte Monday Club [45](#) . Het Comité voor het immigratie- en repatriëringsbeleid van de Club pleitte in het begin van de jaren 1980

geregeld voor de jaarlijkse gedwongen repatriëring van 100.000 immigranten, afkomstig uit de New Commonwealth.

Parallel maakten ook 'academische' kringen in de jaren 1980 een ruk naar rechts. De Salisbury Review bijvoorbeeld steunde de gedwongen repatriëring en bracht op pseudo-wetenschappelijke wijze de zwarte immigranten in verband met een 'enorm onevenredige' hoeveelheid gewelddadige criminaliteit. De reactionaire imperialistische rioolpers populariseerde de karikaturen van de West-Indische straatboef en de 'Linke Aziaat' die de zede van de uithuwelijking zou gebruiken om de immigratiewetten te omzeilen. Zo kregen politie en immigratieambtenaren van de regering het sein om gekleurde immigranten in Groot-Brittannië te pesten met frequente invallen, vooral in Aziatische bedrijven met veel personeel. Hoewel niemand enige wet had overtreden, werden velen gearresteerd en ondervraagd op grond van een overvloed aan immigratiewetten en regels.

In de aanloop naar de algemene verkiezingen van 1986, de laatste onder Thatcher, klopten de conservatieven de angst voor immigranten weer op. De regering voerde nieuwe visumbeperkingen in voor Azië en veroorzaakte zodoende willens en wetens opstoppingen op de luchthaven van Heathrow, doordat de mensen op wie deze beperkingen van toepassing waren, zich massaal haastten om de deadline te halen. De regering gebruikte vervolgens die chaos als 'bewijs' dat Groot-Brittannië gevaar liep overspoeld te worden door een nieuwe stroom immigranten. Deze handelwijze leidde tot een golf van racistische aanvallen. The Sun blokletterde: '3.000 Aziaten overspoelen Groot-Brittannië'.

In de aanloop naar de algemene verkiezingen van 1997 die Labour en Blair aan de macht brachten, trok Michael Howard, woordvoerder van de conservatieven, nogmaals de racistische kaart om zijn tegenstanders naar de kroon te steken. Jack Straw, de toenmalige schaduwminister van Binnenlandse Zaken van Labour, antwoordde naar waarheid: 'Inzake immigratie kunt u tussen Labour en de Tories nog geen sigarettenvloeijs krijgen'. [46](#)

Dus is naar eigen zeggen de immigratiepolitiek van Labour identiek aan die van de Conservatieve Partij. Zij zijn even racistisch. Labour had de conservatieve Asylum Act van 1993 terecht als 'smerig en gemeen' gekarakteriseerd. Maar toen de Labourpartij aan de macht kwam, ging zij nog veel verder.

Een duurzame band tussen het racisme van de staat en het racisme van bepaalde groeperingen

De kern van de Britse immigratiewetgeving is racisme. Al in 1951, toen de vraag naar buitenlandse arbeidskrachten uitzonderlijk hoog was en Britse politici en zakenlieden actief arbeiders ronselden in het buitenland, kwam een door Labour opgericht kabinetscomité met de aanbeveling de immigratiebeperkingen in de toekomst 'over het algemeen min of meer te beperken tot personen met een gekleurde huid'. [47](#) Deze aanbevelingen zouden de basis vormen voor een reeks wetgevende maatregelen van opeenvolgende Britse regeringen.

Dit feit is van cruciaal belang omdat het de mythe ontsluit dat extreem rechts en racistische organisaties de angst bij het publiek zullen uitbuiten als de regering niet streng optreedt tegen de instroom van buitenlandse arbeiders. Volgens deze logica ware

het beter dat Jacques Chirac en Tony Blair Fort Europa opbouwen dan dat het Front National van Jean-Marie Le Pen de sleutels in handen krijgt.

Er bestaat echter een nauwe, sterke en duurzame band tussen het racisme van de staat en het racisme van niet-officiële randgroeperingen. Telkens wanneer de staat beperkingen en racistische wetten invoert, neemt hij niet alleen een deel van hun politiek en hun programma's over, maar moedigt die groepen ook nog aan om steeds hogere eisen te stellen aan het immigratiebeleid. Want elk stukje immigratiewetgeving met de impliciete boodschap dat de aankomst van – vooral zwarte – buitenlandse werkers een absolute ramp is en dat niet het kapitalisme maar wel deze buitenlandse werkers verantwoordelijk zijn voor alle kwalen van de huidige maatschappij, is een zoveelste aanzet tot racisme.

Zowel Labour als de Conservatieve Partij hebben hun toevlucht genomen tot het demagogische voorwendsel dat een strenge controle op immigratie wezenlijk is om harmonieuze rassenverhoudingen te creëren en het fascisme tot staan te brengen. Roy Hattersley van Labour zei het in 1965 zo: 'Zonder integratie is inperking onvergeeflijk: zonder inperking is integratie onmogelijk.' Nu zou Roy Hattersleys logica vertaald worden als 'streng maar rechtvaardig'. De expliciete basis voor soortgelijke beweringen is: hoe minder immigranten, des te harmonieuzer de rassenverhoudingen. Maar de impliciete boodschap luidt dat alleen een totale afwezigheid van buitenlanders raciale vrede kan waarborgen. Burgerlijke politici verlenen met dergelijke beweringen een schijn van respectabiliteit en morele legitimiteit aan de racistische wetgeving en de immigratiebeperkingen van de staat. Want het is te gek voor woorden dat je zou geloven dat de beste manier om integratie en harmonieuze rassenverhoudingen te bevorderen en de fascistten in de tang te houden erin bestaat immigratieambtenaren aan de grenspost de vrije racistische teugel te laten en de politie achter etnische minderheden aan te sturen.

Zogezegd om het Verenigd Koninkrijk te beschermen tegen uiterst rechts lopen de twee grote burgerlijke partijen, Labour en de Tories, elkaar voor de voeten om een beleid te voeren dat onbetekenende fascistische organisaties bepleiten. In The Observer van 13 oktober 2002 hekelt Nick Cohen het standpunt van de regering Blair ten aanzien van immigratie en asiel: 'Tenzij we hard optreden tegen de misdaad en asielzoekers de gevangenis injagen en tot de bedelstaf veroordelen', zeggen de aanhangers van Blair, 'zullen de straten vol lopen met mannen in zwart leer wier handen jeuken om Polen binnen te vallen. De enige manier om ons te behoeden voor het neofascisme bestaat erin ons te associëren [sic] met het neofascisme'. Cohen voegt eraan toe dat David Blunkett 'het spook van het ultrarechtse gevaar opriep' als 'politieke dekmantel voor het beleid dat hij zou voorstaan als de British National Party niet zou bestaan'. Als minister van Binnenlandse Zaken rechtvaardigde hij de instructies aan immigranten thuis Engels te spreken en zijn plannen om kinderen van asielzoekers in aparte klassen te zetten onder het voorwendsel, dat als hij het niet deed, 'rechts die kloof wel zou dichtten'. Natuurlijk was de echte reden dat, zodra die kinderen naar school gaan, vriendschap sluiten met de lokale jeugd en er tussen hun ouders en de lokale bevolking gemeenschapsbanden ontstaan, het een pak moeilijker wordt om buitenlanders het land uit te zetten. David Blunkett zei het heel rechtuit in het parlement: 'De moeilijkheid om gezinnen uit te wijzen is dat hun kinderen deel uitmaken van een school, waardoor we in bepaalde

omstandigheden bijna onmogelijk het systeem kunnen laten werken waar we allemaal zouden moeten achterstaan.'

Gedurende de jaren 1990, vóór de British National Party (BNP) een zetel won in de gemeenteraad van Burnley, probeerden de conservatieven en Labour tijdens elke parlementsitting elkaar de loef af te steken met de aankondiging van harde maatregelen tegen criminelen en asielzoekers. Nick Griffin, de leider van de BNP, erkende hun hulp: 'De kwestie van de asielzoekers heeft ons veel goed gedaan. Ze verleent ons legitimiteit.' Nick Cohen merkte terecht op: 'Als de aanhangers van Blair denken dat ze reageren op een toekomstige dreiging van de BNP, dan moeten zij toegeven dat ze die dreiging mee in het leven geroepen hebben', en dat we vandaag 'een vleugje naar extreem rechts ruikend beleid te zien krijgen van een partij die zichzelf niet extreem rechts noemt'. Met andere woorden, de Labourpartij is de BNP waartegen ze beweert ons te beschermen. Verre van vreemd aan de tradities van de Britse burgerlijke democratie is de BNP er een product van; deze partij fabriceert geen racisme; zij leeft ervan. En in de voorbije vier decennia hebben zowel de conservatieven als Labour met hun uitspraken en hun wetten een milieu gecreëerd waarin racisme respectabel kan gedijen en de BNP zich makkelijker kan voeden aan het racisme van de staat. Hier volgen twee niet van elkaar te onderscheiden voorbeelden van aanvallen op de Britse moslimgemeenschap. De eerste is van de verachtelijke Nick Griffin, voorzitter van de BNP, en de tweede van de even verachtelijke Peter Hain, de huidige Labourminister voor Noord-Ierland en ten tijde van zijn uitlating over de moslims Europees minister.

Het standpunt van Labour ten aanzien van immigratie en asiel is van die aard dat we in 2002 het bizarre spektakel konden aanschouwen waarin Oliver Letwin, een conservatieve minister in het schaduwkabinet, Labourminister David Blunkett bekritiseerde omdat hij het had over een 'vloedgolf' met betrekking tot immigranten en asielzoekers.

Terwijl de British National Party in 2001 0,2 % van de stemmen behaalde in de algemene verkiezingen en 3 van de 5.878 zetels bemachtigde in de gemeenteraadsverkiezingen, voert de Labourpartij – zoals voorheen de Tories – het programma van de die partij uit. Migratiebeperkingen wakkeren het racisme aan door enerzijds een onderscheid te maken tussen geïmmigreerde en lokale arbeiders en anderzijds tussen legale en illegale immigranten. Terwijl de immigranten de schuld krijgen voor de werkloosheid, de woningnood en andere maatschappelijke problemen onder het kapitalisme, krijgen de zogenoemde illegalen de hele onderdrukkingmachine van de staat en het vitriool van de burgerlijke politici en de rioolpers over zich heen. Niet alleen zij, maar ook de hele gemeenschap waarvan ze deel uitmaken, worden bespioneerd en getreiterd door de sterke arm van de wet.

Een opdeling in legale en illegale arbeiders draagt ertoe bij dat de politie en de Immigratiedienst de etnische minderheden, vooral niet-blanke werkers, beschouwen en behandelen als potentiële illegalen wier status gecontroleerd moet worden voor zij in aanmerking kunnen komen voor een baan, een woning, onderwijs, gezondheidszorg en uitkeringen, waardoor werkgevers, artsen, ambtenaren van uitkeringsinstanties en lokaal overheidspersoneel veranderen in immigratieambtenaren. Dat is niet de weg naar integratie. Integendeel, het is het beste middel voor de institutionalisering en de stevige

verankering van racisme in iedere school, elk ziekenhuis, elke artspraktijk, bij elke uitkeringsinstantie en bij elk lokaal bestuur.

Wij zijn er vast van overtuigd dat het niet in het belang is van het proletariaat te staan op privileges voor welke nationaliteit of nationale of raciale groep dan ook. Het proletariaat komt op voor en 'verwelkomt elke assimilatie zolang die niet gebaseerd is op geweld of privilege'. [48](#) Het zeventigjarige bestaan van de Sovjet-Unie zal een krachtige getuigenis blijven van het feit dat niet de raciale, religieuze en nationale verschillen de mensen verhinderen in broederlijke harmonie en vriendschap samen te leven maar het kapitalisme. Niet de verschillen zijn de oorzaak van broederoorlogen tussen mensen met een verschillende achtergrond. Alleen het socialisme kan de massa's echte vrede en vriendschap brengen door een einde te maken aan de onveilige omstandigheden waarin de werkende mens overal onder het kapitalisme moet leven – crises van overproductie, werkloosheid, dakloosheid, verarming, armoede en oorlog. Alleen de proletarische revolutie kan het probleem oplossen: het proletariaat moet zich meester maken van de staatsmacht, de privé-eigendom van de maatschappelijke productiemiddelen omzetten in gemeenschappelijke eigendom en de productie maatschappelijk organiseren op basis van een vooropgesteld plan. Zo kan de basis gelegd worden voor '...de ononderbroken, steeds sneller voortschrijdende ontwikkeling van de productiekrachten en daarmee van een praktisch onbegrensde verhoging van de productie zelf'. [49](#)

'Deze wereldbevrijdende daad te volbrengen', gaat Friedrich Engels verder, 'is de historische roeping van het moderne proletariaat. Haar historische voorwaarden en daarmee haar natuur zelf te doorgronden en zo aan de tot actie geroepen, thans onderdrukte klasse de voorwaarden en de aard van haar eigen actie tot bewustzijn te brengen, dat is de taak van de theoretische uitdrukking der proletarische beweging, het wetenschappelijk socialisme'. [50](#)

Immigratie, de groei van de productiviteit, de invoer, de delokalisatie

Het immigratievraagstuk kan overigens niet losgekoppeld worden van technologische veranderingen, van de groei van de productiviteit, de uitvoer van kapitaal, de uitbesteding van de productie en de toename van de goedkope invoer van goederen. In alle imperialistische landen wordt in diverse toonaarden geklaagd over alle of sommige van deze verschijnselen, die onlosmakelijk verbonden zijn met het kapitalisme in het algemeen en met het imperialisme in het bijzonder.

Een van de belangrijkste kenmerken van het imperialisme is de uitvoer van kapitaal. Dit vloeit voort uit het ontstaan van de 'monopolistische positie van enkele zeer rijke landen, waar de accumulatie van kapitaal geweldige afmetingen had bereikt', met als gevolg 'een enorm 'kapitaaloverschot''. [51](#) De uitvoer van kapitaal wordt noodzakelijk omdat 'het kapitalisme in sommige landen 'overrijp' is geworden en het kapitaal (...) onvoldoende gelegenheid tot 'rendabele' belegging vindt'. [52](#)

Het spreekt vanzelf dat er geen overtollig kapitaal zou zijn als het kapitalisme de levensstandaard van de massa's zou verhogen – een argument dat de kleinburgerlijke critici van het kapitalisme al te vaak naar voor schuiven. Maar dan zou het kapitalisme geen kapitalisme meer zijn. Het imperialisme is geïnteresseerd in maximale winst en voert daarom het 'overtollige kapitaal' uit naar plaatsen waar dat mogelijk is.

Sinds de dagen van Lenin is de uitvoer van kapitaal enorm versneld – vooral in de voorbije dertig jaar. In de 13 jaar tussen 1983 en 1995 groeiden de Directe Buitenlandse

Investerings (DBI) vijf keer sneller dan de handel en tien keer sneller dan de wereldproductie. [53](#)

In 1990 bedroegen de DBI 225 miljard dollar, in 1997 464 miljard dollar en in 2000 1.000 miljard dollar. Van deze kolossale som vloeit driekwart heen en weer tussen de imperialistische landen – dit geld gaat bijna helemaal op aan fusies en overnames, terwijl een kwart zijn weg vindt naar de ontwikkelingslanden. Dat de kapitaaluitvoer naar de ontwikkelingslanden een belangrijk middel ter verhoging van de rentabiliteit is, kan opgemaakt worden uit het feit dat DBI-stromen naar de ontwikkelingslanden in de tweede helft van de jaren 1980 jaarlijks gemiddeld 15 miljard dollar bedroegen, maar in 1996 tot 241 miljard aanzwollen. Na de opschudding in Azië in 1997 zwakte de DBI-stroom sterk af, tot 150 miljard dollar, maar herstelde zich sindsdien en was eind 2004 weer gegroeid tot 233 miljard dollar. [54](#) Tussen 1980 en 1996 steeg het aandeel van de DBI in het BBP van heel de wereld van 10 naar 21 %, terwijl het aandeel van de handel over het algemeen constant bleef. Dit bewijst dat de globalisering ‘meer versnelde door investeringen [dit wil zeggen de uitvoer van kapitaal] dan door handel [dit wil zeggen de uitvoer van goederen]’. [55](#) In 1997 schatte men het totale bedrag aan DBI op 3.500 miljard dollar (meer dan twee maal zoveel als de 1.700 miljard dollar in 1990) – de multinationale bedrijven van de rijke imperialistische landen namen daar 90 % van voor hun rekening en de vijf imperialistische woekeraars, namelijk de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Frankrijk en Japan 69 %.

Twee derde van de DBI in de ontwikkelingslanden gaat naar slechts een handvol van die landen. China krijgt met gemiddeld 50 miljard dollar een kwart van de jaarlijkse uitvoer. Vanwege de overvloed aan goedkope arbeid stroomde in de 20 jaar vóór september 2004 500 miljard dollar naar China alleen. Dat heeft op zijn beurt een uitvoer op gang gebracht die leidde tot een handelsoverschot met de VS van 124 miljard in 2003 en steeg tot 202 miljard dollar in 2005. China's reserves aan buitenlandse valuta bedroegen eind 2005 800 miljard dollar en groeien jaarlijks met 200 miljard.

Kapitaal vloeit naar de ontwikkelingslanden omdat kapitaal er schaars is, omdat de lonen er laag zijn en de grond en de grondstoffen goedkoop, omdat er een flexibele arbeidswetgeving is en de belastingvoordelen aantrekkelijk zijn – wat allemaal bijdraagt tot hoge winsten.

In de imperialistische landen is het aandeel van arbeid in de bedrijfskosten ongeveer 70 % en dat van kapitaal 30 %. In landen als China en India is de situatie volledig omgekeerd. Daar is kapitaal duur en arbeid goedkoop. Vandaar de uitvoer van kapitaal en banen van de imperialistische landen naar de ontwikkelingslanden. [56](#)

Vooralsinds de jaren 1980 hebben zowat alle imperialistische landen veel productie overgebracht naar de lageloonlanden. Deze trend breidt zich nu uit naar geschoolde kantoorbanen – het is een ongezien soort ‘uitholling’. Het onderzoeksinstituut Forrester schat dat 3,3 miljoen banen in de Amerikaanse zakensector zich tegen 2015 zullen voegen bij de 400.000 die al naar het buitenland overgebracht zijn, terwijl de Universiteit van Berkeley heeft berekend dat het verlies aan bediendenjobs 14 miljoen zal bedragen. Garther, nog een consultant, voorspelde in maart 2004 dat tot 25 % van de traditionele banen in de informaticasector tegen 2010 zullen gedelokaliseerd zijn van de ontwikkelde (imperialistische) landen naar de ontwikkelingslanden – een scenario dat vrij aannemelijk lijkt aangezien het banenverlies zich niet zal beperken tot callcentra. Dit terrein lokte

kortgeleden nogal wat controversie uit omdat het ernaar uitziet dat landen als India hun activiteiten gaan uitbreiden naar gebieden met een grotere toegevoegde waarde zoals de eindredactie van kranten, rechten, boekhouding, design, techniek, belastingadvies en financiële diensten.

De helft van de Europese bedrijven zijn van plan nog meer diensten naar het buitenland over te brengen. Op dit moment zijn Britse bedrijven goed voor 61 % van de banen in de gedelokaliseerde dienstverlening, gevolgd door Duitsland en de Benelux, die elk 14 % vertegenwoordigen. Volgens Forrester Research zullen tegen 2015 1,2 miljoen Europese IT- en dienstjobs naar het buitenland verhuizen en bijna driekwart daarvan uit het Verenigd Koninkrijk. Ontwikkelde landen die er niet in slagen deze banen in het buitenland te laten invullen, zegt Forrester, zullen gewoon achterop raken en aan concurrentiekracht inboeten.

Aan de andere kant verviervoudigde het aantal werknemers in de Indiase callcentra tot meer dan 350.000 in de drie jaar tot september 2004 en hun aantal blijft stijgen. Dat land levert elk jaar 2,5 miljoen Engelssprekende schoolverlaters af. Met zo'n enorm reservoir aan competente en goedkope arbeidskrachten verleidt het Europese en Amerikaanse bedrijven om hun back office jobs [57](#) over te brengen, niet alleen naar Bangalore en Hyderabad, maar ook naar andere steden. Vergeet niet dat India meer dan 50 steden met meer dan 500.000 inwoners telt. Naast het verlies aan banen in Europa, Amerika en Japan en de grote winstmogelijkheden voor grote bedrijven is delocalisatie – net als goedkope invoer – voordelig voor de consument doordat de prijzen voor goederen en diensten dalen. Je mag bovendien niet vergeten dat ook Groot-Brittannië en de VS populaire bestemmingen zijn. In 2002 waren deze landen de twee grootste uitvoerders van commerciële diensten. Groot-Brittannië heeft een groeiend handelsoverschot op het vlak van diensten aan bedrijven, zoals onderzoek en ontwikkeling, reclame en juridisch advies. Niettemin veroorzaken zowel de delocalisering van werk als de goedkope invoer van goederen en de kapitaaluitvoer ongetwijfeld werkloosheid en loonsverlaging in de imperialistische landen.

Hoe groot het verlies aan banen door delocalisering, goedkope invoer van goederen en kapitaaluitvoer ook is, het zinkt in het niet vergeleken met het banenverlies in de imperialistische landen door de systematische en barbaarse herstructureringen en productiviteitsverhogingen. Zo steeg bijvoorbeeld in de VS de productiviteit per uur (de landbouw uitgezonderd) met 4 % in de jaren 2001 tot en met 2003, terwijl de economie met iets meer dan 2 % groeide. De daling van de werkgelegenheid was onontkoombaar. Het banenverlies in de fabricage was met 2,63 miljoen tussen maart 2001 en januari 2004 hoger dan in de hele economie waar het aantal jobs met 2,35 miljoen daalde. Tegen januari 2004 lag de werkgelegenheid in de fabrieken 17 % lager dan in juni 2000. De oorzaak van het banenverlies was een toename van 17 % in de productiviteit per arbeider, terwijl de hele productie daalde met 3 %. De VS produceren vandaag met minder arbeiders twee maal zo veel als twintig jaar geleden.

De informatietechnologie heeft het leger van bedienden gedecimeerd en vervangen door een kleiner aantal beter opgeleide en relatief beter betaalde werkers. Volgens betrouwbare schattingen verdwijnen er elk kwartaal tussen de 7 en 8 % van de banen in het Amerikaanse bedrijfsleven (7 à 8 miljoen banen). Bestrijding van de goedkope invoer van goederen en diensten is niet zinniger dan kapitaaluitvoer en productiestijging. Als

onder het kapitalisme de productiviteitsstijging veel meer banen kost dan de goedkope invoer, waarom gaat men dan niet tekeer tegen de stijging van de productiviteit? In de Financial Times van 25 januari 2004 beantwoordt Martin Wolff die vraag als volgt: 'Het enig relevante verschil tussen productiviteit en handel is de al te zichtbare betrokkenheid van buitenlanders zonder stemrecht. Dat zijn prachtige zondebokken voor gewetenloze politici.'

Het is dan ook geen wonder dat door de werking van al deze factoren '...voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog de bedrijfswinsten [in de VS] een groter aandeel hebben in de groei van het nationaal inkomen dan de lonen' omdat het reële loon van hen die werk hebben '...achterop is geraakt ten opzichte van de inflatie'. 'Door een langdurige slapte op de arbeidsmarkt', zegt een studie van het Economic Policy Institute 'zijn er nu meer dan een miljoen banen minder dan in het begin van de recessie [2000]. In termen van recuperatie van verdwenen banen is dit de slechtste situatie sinds de jaren 1930'. [58](#)

Een verouderd systeem

De anti-immigratiehysterie die doorklinkt in de woorden van Thatcher als zou 'ons' land 'overspoeld' worden door immigranten en asielzoekers, wordt vaak tegengesproken door wat in Groot-Brittannië doorgaat voor links. Ze doen dit aan de hand van statistieken waaruit blijkt dat immigranten slechts een klein deel uitmaken van de bevolking en dat het land niet alleen immigranten opneemt, maar er ook Britten emigreren. Hoe onbewust ook, dit gegoochel met cijfers kan een fatale toegeving betekenen aan het kapitalisme door een ongerechtvaardigd verband te leggen tussen immigratie en maatschappelijke problemen als armoede, dakloosheid, werkloosheid en verslechterende sociale voorzieningen. Wie kan het verband aantonen tussen immigratie en de decimering van de auto-, staal-, scheepsbouw-, textiel- en mijnbouwindustrie, tussen immigratie en de vernietiging van banen bij de banken en in de Britse dokken? Het is nu eenmaal het kapitalisme, en niet de buitenlandse arbeider, dat de werkloosheid veroorzaakt en de enige bron is van de woningnood, het tekort aan onderwijs en gezondheidszorg, de te lage pensioenen voor de meeste gepensioneerden, het slechtere openbaar vervoer enzovoort.

Er is geen tekort aan middelen. Het enige probleem is het voortbestaan van een historisch verouderd productiesysteem dat niet bij machte is deze middelen ter beschikking te stellen als er geen winst uit te halen valt. 'Want in de kapitalistische maatschappij kunnen de productiemiddelen niet in werking treden, tenzij zij vooraf de gedaante van kapitaal, van middel tot uitbuiting van menselijke arbeidskracht, aangenomen hebben. Als een kwelgeest staat de noodzaak voor de productie- en levensmiddelen, om de eigenschap van kapitaal aan te nemen, tussen hen en de arbeiders. Die alleen belet het samenkomen van de zakelijke en persoonlijke hefbomen van de productie; die alleen verbiedt de productiemiddelen te functioneren en de arbeiders te werken en te leven.' [59](#)

Onder dit systeem van georganiseerde diefstal gaan verarming en dakloosheid hand in hand met een overvloed van materiële en menselijke middelen, staan honger en willekeur zij aan zij met overvloed en overproductie. Kapitalisme wordt gekenmerkt door de accumulatie '...van rijkdom aan de ene kant' en de accumulatie 'van ellende, kwelling

van arbeid, slavernij, onwetendheid, onmenselijkheid en zedelijke ontaarding aan de andere kant, dat wil zeggen aan de kant van de klasse die haar eigen product voortbrengt als kapitaal'. [60](#)

De absurditeit van dit systeem komt bijzonder kleurrijk aan het licht in periodes van economische crisis, wanneer 'het verkeer stopt, de markten zijn overvuld, de producten blijven liggen, even talrijk als onverkoopbaar, het baar geld wordt onzichtbaar, het krediet verdwijnt, de fabrieken staan stil, de arbeidende massa's krijgen gebrek aan levensmiddelen omdat zij te veel levensmiddelen hebben geproduceerd.' [61](#)

De immigranten tot zondebok maken is in het licht van het bovenstaande een wrede, doch zeer geslaagde poging de schuld voor alle economische en maatschappelijke kwalen van de hedendaagse maatschappij te leggen bij de grootste slachtoffers van het kapitalisme en de aandacht af te leiden van de verantwoordelijkheid van het kapitalisme zelf. Arbeiders die in die val lopen, zijn, of zij het nu willen of niet, medeplichtig aan en worden instrumenten van de binnen- en buitenlandse politiek van hun imperialistische heersende klasse, die met roofoorlogen en imperialistisch gestook geweldadig ingrijpt in andere landen om haar imperialistische heerschappij te handhaven. En wanneer de slachtoffers van deze superuitbuiting of van oorlog en bezetting – die de voornaamste oorzaken zijn van de periodieke immigratiegolven – erin slagen te ontsnappen aan hun miserabel bestaan en de centra van het imperialisme bereiken, worden zij uitgemaakt voor schooiers en krijgen ze te horen dat ze de banen van de lokale arbeiders stelen. Deze verschrikkelijke racistische behandeling van buitenlandse arbeiders in Groot-Brittannië en in andere imperialistische landen is niets anders dan een weerspiegeling en een uitbreiding van het buitenlandse imperialistische beleid – de gewelddadige tussenkomst in de landen van oorsprong van de immigranten, gevolgd door een draconische wetgeving tegen en de mishandeling en superuitbuiting van de onfortuinlijke slachtoffers. Irak, Afghanistan, de Balkan, het gebied van de Grote Meren in Afrika, Somalië en Sierra Leone, van waaruit de voorbije 15 jaar de meeste emigranten naar de imperialistische landen vertrokken, leveren een uitstekend bewijs voor onze stelling. Het binnen- en het buitenlandse beleid van het imperialisme zijn onverbreekbaar met elkaar verbonden en het ene kan niet willekeurig losgekoppeld worden van het andere. Zij vormen de twee kanten van dezelfde imperialistische medaille van plundering en onderdrukking – de ene in het buitenland en de andere in het binnenland. Aangezien het moderne racisme een product is van het koloniale en het imperialistische systeem, een ideologisch gevolg van de koloniale plundering en de imperialistische superuitbuiting van de overgrote meerderheid in Azië, Afrika en Latijns-Amerika door een handvol uitzonderlijk rijke en machtige staten, is het niet meer dan natuurlijk dat deze verdeling tussen onderdrukkende en onderdrukte naties haar weerslag vindt in een racistische wetgeving en de mishandeling van buitenlandse arbeiders in de imperialistische landen. Het racisme in de imperialistische landen is louter de weerspiegeling binnen de imperialistische landen van het onderscheid tussen onderdrukkende en onderdrukte naties – een duplicaat in ietwat gewijzigde vorm van de imperialistische onderdrukking in het buitenland.

Racisme vormt de kern van het imperialistische immigratiebeleid. Het imperialisme heeft buitenlandse arbeidskrachten nodig en voert ze naar believen in. De immigratiewetgeving is niet gericht op de uitsluiting van elke buitenlandse arbeider, dat zou ook niet mogelijk

zijn. De bedoeling van de heersende klasse is dubbel. In de eerste plaats wil zij de arbeidsreserve reguleren – streng in periodes van stijgende werkloosheid en soepel in periodes van verhoogde economische activiteit – en ten tweede wil ze de arbeidersbeweging verdelen en verzwakken.

Om te voorkomen dat de werkende klasse zich verzet tegen de imperialistische plundering en de roofoorlogen in het buitenland en tegen de uitbuiting in eigen land en om dus de arbeidersbeweging te verdelen en te verzwakken, neemt het imperialisme zijn toevlucht tot racisme en immigratiewetten met de onuitgesproken maar duidelijke boodschap dat buitenlandse arbeiders – vooral uit bepaalde delen van de wereld en met een bepaalde religieuze strekking of huidskleur – niet welkom zijn en dat zij verantwoordelijk zijn voor al het maatschappelijke en economische kwaad dat het leven onder het kapitalisme kenmerkt.

De werkende klasse in de imperialistische landen valt ten prooi aan de imperialistische propaganda omdat de leidingen van de arbeidersbeweging zonder uitzondering in handen zijn van de bovenste laag, de arbeidersaristocratie, die ‘door de kapitalisten van de ‘vooraanstaande landen’ zijn omgekocht – op duizend verschillende wijzen, direct en indirect, openlijk en achterbaks’. Deze arbeidersaristocratie, ‘...die naar levenswijze, inkomen en wereldbeschouwing volkomen kleinburgerlijk is, vormt de voornaamste steunpilaar van de Tweede Internationale en in onze dagen de voornaamste sociale (niet militaire) steunpilaar van de burgerij . Want zij zijn ware agenten van de burgerij in de arbeidersbeweging...’ [62](#)

In Groot-Brittannië is dit het geval sinds de nederlaag van de beweging der Chartisten [63](#) in het midden van de 19 e eeuw. De vorming van de Labourpartij in 1900 (oorspronkelijk het Labour Representation Committee , maar sinds 1906 Labour Party) gaf politiek uitdrukking aan deze laag, wier belangen zij altijd heeft verdedigd. Omdat deze belangen niet te verdedigen zijn zonder het imperialisme te verdedigen, heeft de Labourpartij altijd ten dienste gestaan van het Britse imperialisme. Met het oog hierop is de strijd van het proletariaat tegen racisme, voor de eenheid van de werkende klasse en voor het socialisme onverbreekelijk verbonden met de strijd tegen de sociaal-democratie en tegen het opportunisme.

Het standpunt van Lenin

Eind 1913 onderzocht Lenin het vraagstuk van de immigratie. In zijn opmerkelijk artikel Kapitalisme en de immigratie van arbeiders [64](#) , maakt hij een aantal echt frappante bedenkingen, die tot op vandaag geldig zijn. Het is dan ook de moeite waard deze analyse in lichtelijk samengebalde vorm onder de aandacht te brengen van het Britse proletariaat en dat van andere imperialistische landen.

‘Het kapitalisme heeft een speciale vorm van volksverhuizing ontwikkeld’, waarin ‘de zich industrieel snel ontwikkelende landen’, arbeiders uit de achtergebleven landen lokken door een combinatie van hogere lonen in de vooraanstaande kapitalistische landen en verarming in de achtergebleven landen. ‘Er is geen twijfel aan, dat alleen uiterste nood de mensen ertoe kan brengen, hun vaderland te verlaten, en dat de kapitalisten de geïmmigreerde arbeiders op de meest gewetenloze manier uitbuiten.’

Lenin beschouwt dit verschijnsel waarbij het ontwikkelde kapitalisme letterlijk miljoenen arbeiders ‘in zijn kringloop’ trekt, als zeer vooruitstrevend, want door dit krachtige proces ‘rukt [het] hen los uit hun uithoeken, maakt hen tot deelnemers aan een wereldhistorische

beweging, plaatst hen van aangezicht tot aangezicht tegenover de machtige, verenigde, internationale klasse van industriëlen'. En verder: 'Doch alleen reactionairen kunnen hun ogen sluiten voor de vooruitstrevende betekenis van deze moderne volksverhuizing', die 'de werkende massa's van de gehele wereld' in de klassenstrijd trekt 'doordat het de mufheid en achterlijkheid van het plaatselijke leven doorbreekt, de nationale slagbomen en vooroordelen neerhaalt en arbeiders uit alle landen in de grote bedrijven en mijnen van Amerika, Duitsland enz. met elkaar verenigt'.

Toen, net als nu, waren de Verenigde Staten de grootste invoerder van buitenlandse arbeiders. Lenin plaatst de cijfers van het aantal emigranten naar Amerika over een periode van 90 jaar in een tabel en merkt een belangrijke verandering op in de landen van herkomst.

Tabel 1. Aantal emigranten naar Amerika over negen decennia (Lenin)

In de tien jaren	1821 - 1830	99.000	
“ “ “	1831 - 1840	496.000	
“ “ “	1841 - 1850	1.597.000	
“ “ “	1851 - 1860	2.453.000	
“ “ “	1861 - 1870	2.064.000	emigranten
“ “ “	1871 - 1880	2.262.000	
“ “ “	1881 - 1890	4.722.000	
“ “ “	1891 - 1900	3.703.000	
In de negen jaar	1900 - 1909	7.210.000	

Hij stelt het volgende vast: terwijl tot 1880 de overgrote meerderheid van de naar de VS emigrerende arbeiders uit de oude beschaafde landen kwamen zoals Groot-Brittannië, Duitsland en deels ook Zweden, was zelfs tot 1890 meer dan de helft van de emigranten afkomstig uit Groot-Brittannië en Duitsland en deed er zich vanaf 1890 een 'ongelooflijk snelle' toename voor van emigranten uit Oost- en Zuid-Europa, uit Oostenrijk, Italië en Rusland. Zie tabel 2 voor de aantallen die uit de laatstgenoemde drie landen naar de VS emigreerden.

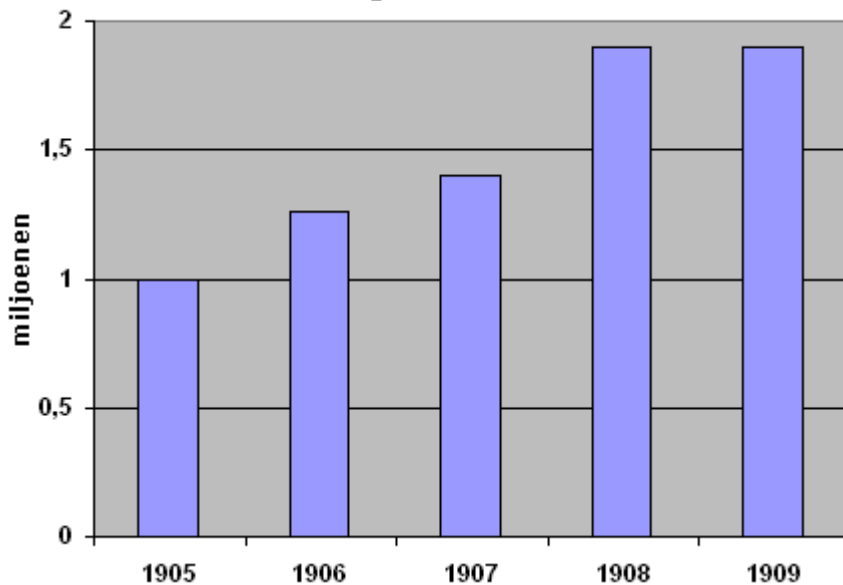
Tabel 2. Aantallen emigranten uit Oostenrijk, Italië en Rusland naar de VS (Lenin)

In de tien jaren	1871 - 1880	201.000	
“ “ “	1881 - 1890	927.000	
“ “ “	1891 - 1900	1.847.000	emigranten
In de negen jaar	1900 - 1909	5.127.000	

Lenin verwelkomt deze cijfers en de verschijnselen die zij weerspiegelen met de hem eigen jeugdige opgetogenheid: 'De verst achtergebleven landen van de Oude Wereld, die in hun gehele levenspatroon de meeste overblijfselen van de lijfeigenschap hebben overgehouden, wordt dus om zo te zeggen met geweld beschaving bijgebracht. Het Amerikaanse kapitalisme rukt miljoenen arbeiders uit het achtergebleven Oost-Europa (en daaronder uit Rusland, dat in de jaren 1891-1900 voor 594.000 immigranten zorgde en in de jaren 1900-1909 voor 1.410.000) van hun half-middeleeuwse omstandigheden en plaatst hen in de gelederen van het ontwikkelde, internationale leger van het proletariaat.'

Hij verwijst naar 'een interessante waarneming' in het 'hoogst leerzame boek' Immigratie en arbeid van Hourwich dat toen nog maar net in het Engels verschenen was: het aantal emigranten naar de VS steeg bijzonder sterk na de revolutie van 1905:

Grafiek 1: Immigranten uit Rusland na 1905

Deze grote beweging van Russische arbeiders naar de VS had een voordelig effect op zowel de Amerikaanse arbeidersbeweging als op het Amerikaans kapitalisme. Op de arbeidersbeweging: 'De arbeiders die in Rusland talrijke stakingen hebben meegemaakt, hebben de geest van moedige, offensieve massastakingen ook naar Amerika overgebracht'.

En op het Amerikaanse kapitalisme, want dat kon alleen maar voordeel putten uit deze beweging van arbeiders uit de achterlijke landen naar de VS. 'Rusland blijft steeds meer achter en staat een deel van zijn beste arbeiders aan het buitenland af; Amerika gaat met steeds snellere stappen vooruit en kaapt de gehele wereld de meest energieke, meest arbeidsgeschikte arbeidersbevolking weg.'

Van Duitsland zegt Lenin dat het met betrekking tot de invoer van buitenlandse arbeiders min of meer gelijk loopt met de VS en ' bezig [is] van een land dat arbeiders heeft geleverd, een land te worden dat buitenlandse arbeiders aantrekt'. Terwijl het aantal Duitse emigranten naar de VS tussen 1890 en 1900 scherp daalde, steeg het aantal in Duitsland geregistreerde buitenlandse arbeiders aanzienlijk. Lenin analyseert de cijfers van de buitenlandse arbeiders en rangschikt hen naar beroep en land van herkomst. Hij concludeert: 'Hoe sterker een land ten achter is gebleven, des te groter leverancier het is van ongeschoolde, voornamelijk agrarische arbeiders. De ontwikkelde naties trekken om zo te zeggen de beste mogelijkheden tot geld verdienen naar zich toe en laten de slechtere over aan de minder beschaafde landen.' Terwijl 60 % van de Oostenrijkse immigranten in Duitsland en 80 % van de arbeiders uit 'andere landen' industriearbeiders waren, was maar 10 % van de arbeiders uit Rusland – toen het achterlijkste land – industriearbeider. De overige 90 % werden aan het werk gezet in de Duitse landbouw. 'Rusland moet dus overal en in elk opzicht voor zijn achterlijkheid boeten', zegt Lenin. Maar, zinspelend op de krachtige revolutionaire beweging van het Russische proletariaat; voegt hij eraan toe: 'De arbeiders van Rusland bevrijden zich echter, vergeleken met de overige, meer en meer uit deze achterlijkheid en afwezigheid van cultuur, zij verzetten zich het sterkst tegen deze 'lieflijke' trekken van hun vaderland en sluiten zich het nauwst

met de arbeiders van alle landen aaneen tot een wereldomspannende, bevrijdende kracht.’.

Het proletariaat, oog in oog met de pogingen van de burgerij om de arbeidersbeweging te verdelen en te verzwakken door de arbeiders van verschillende landen tegen elkaar op te zetten, en zich ervan bewust dat het neerhalen van al de enge nationale hinderpalen door het kapitalisme onvermijdelijk en progressief is, heeft slechts een optie: het moet zich scharen achter de banier van het proletarisch internationalisme en via de revolutionaire omverwerping van het kapitalisme samen met de arbeiders van alle nationaliteiten de strijd voor het socialisme en het communisme tot een goed einde brengen.

‘De burgerij hitst de arbeiders van de ene natie op tegen die van de andere en tracht ze van elkaar te scheiden. De klassenbewuste arbeiders, die beseffen, dat het vernietigen van alle nationale slagbomen door het kapitalisme onontkoombaar en vooruitstrevend is, doen hun best om het opklaren en organiseren van hun makkers uit de achtergebleven landen te ondersteunen.’

Conclusies

1. Systematische en grootschalige migratie is uniek voor het kapitalisme.
2. Immigratie maakt integraal deel uit van het Europese landschap en Europa is een continent van immigranten (de Amerika's, Australië en Azië nog meer).
3. Alleen extreme armoede of vervolging dwingen mensen hun geboorteland te verlaten.
4. Imperialistische roofoorlogen tegen onderdrukte volkeren en door het imperialisme aangestoken burgeroorlogen dwingen miljoenen mensen asiel te zoeken in het buitenland, inclusief de bakermat van het imperialisme.
5. Er bestaat een direct verband tussen immigratie en de beschikbaarheid van banen (respectievelijk in het land van oorsprong en in het land van bestemming) en de arbeidsmarkt is in staat de immigrantenstroom te regelen.
6. De immigratiewetgeving van de imperialistische landen is inherent racistisch en bedoeld om de arbeidersbeweging te verdelen en te verzwakken.
7. Door een onderscheid te maken tussen legale en illegale immigranten hitsen deze wetten voortdurend op tot racisme en zetten de autochtone arbeiders op tegen de nieuw aangekomen buitenlanders.
8. Illegale immigratie is een bron van enorme verrijking voor de burgerij. Terzelfder tijd dient ze als zondebok voor de kwalen van het kapitalisme en als instrument voor het zaaien van verdeeldheid in de arbeidersbeweging.
9. Er is een duurzame band zowel tussen het racisme van de staat en het racisme van bepaalde groeperingen als tussen het racisme van de politieke top en dat van de achterhoede in de parlementen van de imperialistische landen.
10. Werkloosheid, armoede, dakloosheid, inkrimping van sociale voorzieningen, afbraak van infrastructuur, van gezondheidszorg en onderwijs zijn niet de schuld van de arbeiders – autochtoon of allochtoon – maar geheel en al het werk van het kapitalisme, dat allang zijn houdbaarheidsdatum heeft overschreden en nodig ten grave moet worden gedragen.
11. Immigratie is onder het kapitalisme niet alleen onvermijdelijk maar ook vooruitstrevend, en ‘... alleen reactionairen kunnen de ogen sluiten voor de

vooruitstrevende betekenis van deze moderne volksverhuizing' die de massa's van de werkende mensen over heel de wereld betreft in de klassenstrijd door het neerhalen van '...de nationale slagbomen en vooroordelen' en het met elkaar verenigen van 'arbeiders uit alle landen' in de grote werkplaatsen van Amerika, Europa enzovoort.

12. En ten slotte, terwijl de burgerij '...de arbeiders van de ene natie tegen de andere ophitst' om de hele werkende klasse te verdelen en te verzwakken, moeten de klassenbewuste arbeiders '...die beseffen, dat het vernietigen van alle nationale slagbomen door het kapitalisme onontkoombaar en vooruitstrevend is' hun best doen '...om het opklaren en organiseren van hun makers uit de achtergebleven landen te ondersteunen'.

Noten

- [1](#) Dit artikel is een licht ingekorte versie van twee bijdragen verschenen in Lalkar , maart-april en mei-juni 2006.
- [2](#) In het verleden waren er in het Verenigd Koninkrijk twee belangrijke politieke partijen: de Tories (nu de Conservative Party), en de Whigs (nu de Liberal Democrats). De term Whig is afkomstig uit de tijd van de Exclusion Bill-crisis van 1678-1681. De Whigs waren voor een uitsluiting van James VII en II voor de Engelse, Ierse en Schotse troon. De Tories waren tegen. Beide namen (Tories en Whigs) waren scheldnamen: een 'whiggamor' was een veedrijver, en een 'tory' was een Ierse term voor een misdadiger. De Whigs werden geassocieerd met de edelen, de rijken en de niet-kerkelijken.
- [3](#) De informatie in deze paragraaf is van Ruth Brown, 'Racism and Immigration in Britain', International Socialism Journal , herfst 1995.
- [4](#) De informatie uit de voorgaande drie paragrafen komt uit 'The Immigration Fallacy', Saskia Sassen, Financial Times 27 oktober 2004, Europe – a Continent of Immigration.
- [5](#) K. Marx en F. Engels, Selected correspondence Moscow, 1965, pp. 236-7.
- [6](#) V.I. Lenin, Voorwoord bij de Franse en Duitse uitgave van Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme, Keuze uit zijn werken, Deel 2, uitgeverij Progrès Moskou.
- [7](#) V.I. Lenin , Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme, Keuze uit zijn werken Deel 2, uitgeverij Progres Moskou, p. 345.
- [8](#) Ibid., p. 345.
- [9](#) Sunday Times , 11 september 2005.
- [10](#) De regering van Groot-Brittannië beschikt over een Government Actuary's Department , een ministerie dat werkt als een commercieel consultancybureau en dat onafhankelijk professioneel advies verschaft aan de openbare diensten.
- [11](#) David Smith, 'How immigrants help keep Britain's economy healthy', Sunday Times , 27 augustus 2000.
- [12](#) Financial Times , 25 januari 2005.
- [13](#) Hospitality-industrie: hotel, restaurant, kuuroorden, vrije tijd, gastenservice enzovoort.
- [14](#) Financial Times , 23 november 2005.
- [15](#) Financial Times , 30 juli 2003.
- [16](#) Daily Telegraph , 1 januari 2002.

- [17](#) Primaire immigranten: dit zijn de inkomenverdieners – meestal een man alleen – die emigreren naar een ander land om hun economische situatie te verbeteren. De gezinsleden die later overkomen worden secundaire immigranten genoemd. De meeste landen willen de immigratie beperken tot de eerste groep al laten ze wel een zekere vorm van gezinshereniging toe.
- [18](#) Ruth Brown, 'Racism and Immigration in Britain', International Socialism Journal , herfst 1995, nr. 68, pp. 7-8.
- [19](#) Minuteman: een Amerikaanse revolutionair voor en tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog tegen de Britse koloniale autoriteiten, die in één minuut klaar kon zijn voor de strijd.
- [20](#) De informatie in de laatste vier paragrafen komt uit de Financial Times van 29 augustus 2005.
- [21](#) Financial Times, 23 februari 2000.
- [22](#) Kinder statt Inder = eigen kinderen opleiden, geen informatici uit India. De Duitse CDU probeerde uit de angst voor 'vreemden' een slaatje te slaan met het oog op de belangrijke verkiezingen van mei 2000 in Noordrijn-Westfalen. Kinder statt Inder is de populistische leuze waarmee CDU-lijsttrekker Jürgen Rüttgers door het Roergebied trok.
- [23](#) Zie Financial Times , 12 oktober 2000.
- [24](#) Financial Times , 4 oktober 2003.
- [25](#) Financial Times , 3 maart 2003.
- [26](#) Financial Times , 27 september 2004.
- [27](#) De informatie in de twee bovenstaande paragrafen komt uit de Financial Times van 14 april 2004 en 28 augustus 2004.
- [28](#) Financial Times , 4 mei 2005.
- [29](#) Financial Times , 14 april 2004.
- [30](#) Financial Times , 23 januari 2001
- [31](#) Sunday Times , 11 september 2005.
- [32](#) Financial Times , 24 mei 2002.
- [33](#) Bronnen: Wereldbank, Internationaal Monetair Fonds en het Britse ministerie voor Internationale Ontwikkeling - geciteerd in The Times van 17 november 2005
- [34](#) Financial Times , 16 november 2005.
- [35](#) New Unionism was een ontwikkeling binnen de Britse syndicale beweging op het einde van de jaren 1880. De Nieuwe Vakbonden verschilden op meerdere punten van de oude: ze sloten o.a. minder beroeps categorieën uit en probeerden veel meer arbeiders te organiseren. Daartoe verlaagden ze bijvoorbeeld het lidgeld. Ze organiseerden zowel geschoolde als ongeschoolde arbeiders.
- [36](#) Paul Foot, Immigration and Race in British Politics , Penguin, 1965, p. 89.
- [37](#) Ibid.
- [38](#) John Bull, 15 mei 1915.
- [39](#) The Sunday Telegraph, 23 januari 2005.
- [40](#) V.I. Lenin, Keuze uit zijn werken , deel 2, 'Kritische opmerkingen over het nationale vraagstuk', Uitgeverij Progres, Moskou 1973, p. 19.
- [41](#) In het begin van de tachtiger jaren van de vorige eeuw besloten de staatshoofden en regeringsleiders dat er ook nagedacht moest worden over internationale politie samenwerking en zij namen, voorlopig buiten het verband van de toenmalige

Europese Economische Gemeenschap) initiatieven om dat mogelijk te maken. Dat initiatief van een aantal landen heette de TREVI-groep. Een afkorting van 'Terrorism, Radicalism, Extremism, Vandalism, International', maar ook de naam van de fontein in Rome in de buurt waarvan de beslissing viel.

[42](#) Cato Institute: libertaire denktank in Washington.

[43](#) De meeste informatie in de voorgaande paragrafen komt uit de Financial Times van 23 februari 2000.

[44](#) De term New Commonwealth werd vooral in de jaren 1960 en 1970 gebruikt om te verwijzen naar de leden van de Commonwealth of Nations die er recent waren bijgekomen door de dekolonisering. Het waren meestal arme ontwikkelingslanden in Azië, Afrika en de Caraïben met vooral gekleurde bevolkingen. Daartegenover stonden de landen van de Old Commonwealth (of 'White Commonwealth') uit de ontwikkelde wereld, die hoofdzakelijk blank en rijk waren.

[45](#) The Conservative Monday Club is een Britse drukkingsgroep met wortels in de Conservatieve Partij. De Club werd opgericht in het begin van de jaren 1960 tijdens de interne partijdiscussies over de dekolonisering. De Club is vooral bekend voor zijn promotie van vrijwillige of gedwongen repatriëring van niet-blanke immigranten.

[46](#) The Guardian , 3 maart 1995.

[47](#) Zie R. Miles en A. Phizacklea, White Man's Country , Pluto Press, 1984, pp. 148-49.

[48](#) V.I. Lenin, Keuze uit zijn werken , Deel 2, 'Kritische opmerkingen bij het nationale vraagstuk', uitgeverij Progres Moskou.

[49](#) Friedrich Engels, Anti-Dühring , Uitgeverij Progres Moskou, 1978, p. 333.

[50](#) Ibid p335.

[51](#) V.I. Lenin, Keuze uit zijn werken , deel 2, Het imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme, Uitgeverij Progres, Moskou, 1973, p. 308.

[52](#) Ibid., p. 309.

[53](#) The Economist , 24 juni 1995.

[54](#) Financial Times , 30 september 2005.

[55](#) Financial Times , 4 september 1998.

[56](#) Zie Financial Times , 27 september 2004.

[57](#) Back office jobs: kantoorbanen die de klanten niet te zien krijgen, zoals boekhouding, opvolging van facturatie en betalingen enzovoort.

[58](#) Zie Financial Times, 27 september 2004. De informatie in de laatste vijf alinea's komt uit de Financial Times van 12 februari 2004, 25 februari 2004 en 27 september 2004 en de Sunday Times van 1 februari 2004.

[59](#) F. Engels, Anti-Dühring , Uitgeverij Progres Moskou, 1978, p. 327.

[60](#) Karl Marx, Het kapitaal , Deel 1, De Haan, Bussum, 1975, p. 501.

[61](#) F. Engels, Anti-Dühring , Uitgeverij Progres Moskou, 1978, p. 325.

[62](#) V.I. Lenin, Keuze uit zijn werken , deel 2, 'Voorwoord bij de Franse en de Duitse uitgave van Het Imperialisme als hoogste stadium van het kapitalisme', Uitgeverij Progres Moskou, 1973, p. 267.

[63](#) Chartisten-beweging: beweging van arbeiders en leden van de lagere middenklasse die invoering van het algemeen mannenkiesrecht en andere politieke hervormingen eisen.

[64](#) V.I. Lenin, Keuze uit zijn werken , deel 1, 'Kapitalisme en de immigratie van arbeiders', Uitgeverij Progres Moskou, p. 612-614.